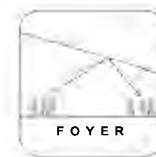
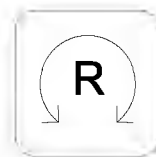

CultuurCentrum Antwerpen

masterplan tot restyling Cultuurcentra Stad Antwerpen

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Stedenbouwkundige analyse	6
Diagnose Cultuurcentra	8
Toolbox Eerste Hulp	10
Re/Organisatie	16
Toolbox Huisstijl	18
Case studies	22
Plan van aanpak / Overlegstructuur	32
Colofon	39

Inleiding

CCA - CultuurCentrum Antwerpen

Voor u ligt het masterplan voor de restyling van de cultuur- en culturele ontmoetingscentra van de stad Antwerpen. De stedelijke cultuurcentra in Antwerpen bestaan momenteel uit een zevental organisaties, verspreid over een aantal districten, met elk één of meerdere culturele huizen. Concreet gaat het over 7 cultuurcentra op 9 locaties met in totaal 15 gebouwen. De diversiteit aan bouwstijlen, de specifieke ligging in de wijk, de programmatie die zowel lokaal als bovenlokaal werkt, resulteert in een interessante opgave om eenheid in verscheidenheid te brengen, met behoud van het specifieke van elk cultuurcentrum. Het nieuwe decreet op de cultuurhuizen heeft tot gevolg dat deze 7 cultuurcentra zich moeten organiseren in een gezamenlijke overkoepelende structuur, en krijgen daardoor een nieuwe identiteit in het Vlaamse culturele landschap. De opgave om daarbij ook alle 15 gebouwen als het ware te upgraden – zowel organisatorisch, theatertechisch als bouwfysisch – en een gezamenlijke strategie te ontwikkelen voor de communicatie met het publiek (de huisstijl), is een logisch gevolg hiervan. Vandaar de naam: CCA, CultuurCentrum Antwerpen.

Eenheid in verscheidenheid

De Stad Antwerpen bestaat uit een netwerk van verschillende wijken waarin de verschillende cultuurcentra liggen. Deze specifieke ligging en de persoonlijke ontstaansgeschiedenis en de huidige werking laten een rijke diversiteit zien aan locaties, gebouwen en programma's. Dit is voor elke bezoeker, die een aantal cultuurcentra bezoekt, duidelijk te ervaren. Door de toekomstige samenwerking van de cultuurcentra komen zij in een nieuwe overkoepelende situatie terecht, waarin zij hun krachten kunnen bundelen en zich in een nieuw kleed aan de inwoners van de stad Antwerpen kunnen presenteren. Voor dit proces is het zeer belangrijk de diversiteit van de cultuurcentra niet als belemmering te zien maar als kracht te benutten. Juist deze diversiteit maakt het mogelijk de cultuurcentra duidelijker positioneren en de opdrachten van cultuurspreiding, cultuurparticipatie, gemeenschapsvorming, met aandacht voor de culturele diversiteit, waar te maken.

Catalogus van problemen

Wanneer je de 15 gebouwen onderzoekt die samen het areaal aan stedelijke cultuurcentra in Antwerpen vormen, hebben we vastgesteld dat in de verscheidenheid aan locaties, de diversiteit van bouwstijlen, de verschillen in schaal en de rijkdom aan cultureel aanbod, toch een aantal gemeenschappelijke kenmerken zitten. Het valt op dat een aantal problemen bij verschillende gebouwen terugkomen, en dat die problemen kunnen worden gecatalogiseerd. We onderscheiden achtereenvolgens:

- een gebrekkige interne organisatie van en relatie tussen publieksfuncties (bv. de relatie tussen foyer, cafetaria en entree),
- theatertechische gebreken (bv. slecht uitgeruste artiestenloges),
- problemen van bouwfysische en bouwtechnische aard (bv. lekkende daken).

Daarnaast valt voornamelijk op dat de communicatie tussen het cultuurcentrum als cultureel lichaam en de gebruiker (het publiek) momenteel onvoldoende wordt benut: doordat de gebouwen onderling zo verschillend zijn, is er geen gemeenschappelijke drager aanwezig die kan communiceren tussen gebouw en publiek. Ook deze vaststelling resulteert in een aantal te catalogiseren problemen, die deels te maken hebben met de organisatie van het gebouw (bv. entree, foyer en cafetaria zijn niet zichtbaar vanaf de straat), en deels met de beeldvorming van het gebouw naar de gebruiker toe. Met name het gebrek aan een gemeenschappelijke communicatiestrategie voor de gebouwen springt hierbij in het oog: de 15 cultuurcentra zijn als cultuurhuis onvoldoende aanwezig in het straatbeeld. Dit geeft voor ons aanleiding om een huisstijl te ontwikkelen die kan worden toegepast op alle 15 gebouwen.

Masterplan: diagnose en toolbox

Het masterplan wil geen vast omlijnd plan zijn om een areaal bestaande gebouwen te verbouwen of te renoveren, maar wil eerder een handleiding zijn, om vanuit een totaalvisie elk cultuurcentrum aan te pakken.

We zijn vertrokken vanuit de visie dat de 15 culturele centra als het ware patiënten zijn die na een grondige diagnose terug gezond moeten worden. De diagnose is daarbij opgezet als een catalogus aan urgente en minder urgente problemen die per cultuurcentrum aangeven hoe ziek de patiënt is. Om de patiënt te genezen, hebben we een gereedschapskist met instrumenten ontwikkeld, een soort van toolbox die ter beschikking staat van de patiënt, en waaruit kan gekozen worden in functie van de behoefte aan reorganisatie, het aanwezige budget, de vooropgestelde timing, de bouwfysische eisen, de politieke noodzaak, etcetera. De instrumenten van de toolbox zijn als het ware gegroepeerd in een viertal hoofdstukken, als lades van de gereedschapskist. De vier lades zijn:

- communicatie
- organisatie
- theatertechiek
- bouwtechniek en bouwfysica

Elke lade bevat een hoeveelheid instrumenten die kunnen gebruikt worden ter genezing van de patiënt. De keuze van welk instrument voor welke patiënt ligt hierbij niet alleen bij de ontwerper: ook en in grote mate bij de stad Antwerpen als opdrachtgever en bij de verantwoordelijken van de cultuurcentra als inspraakorgaan. In deze eerste onderzoeksfase beschouwen we de toolbox als een instrument voor eerste hulp, in een tweede fase kan de toolbox verder worden uitgebreid en kan precies worden afgesproken welke patiënt eerst aan de beurt komt.

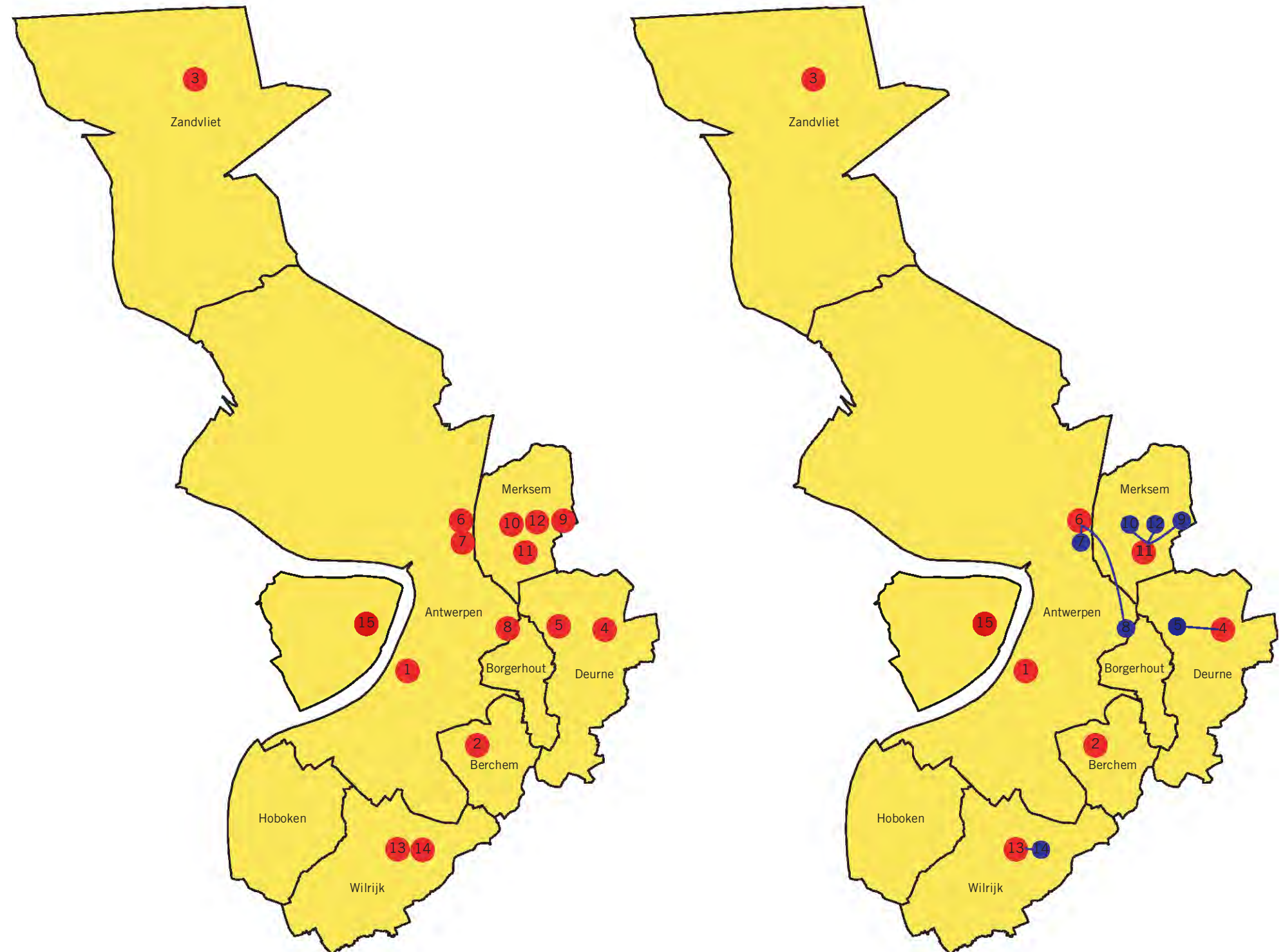
Stedenbouwkundige analyse

Netwerk cultuurcentra - onderling

Vanuit de analyse van de locaties valt op, dat de cultuurcentra voornamelijk in de verschillende buitenwijken en districten rondom de kernstad Antwerpen gelegen zijn. Alleen het cultuurcentrum Sint-Andries vormt hierop een uitzondering. Vanuit dit oogpunt zien wij ook de binnenstad van Antwerpen als een wijk zoals de andere. Er kan dus gesproken worden over een verspreide verdeling van de cultuurcentra in Antwerpen, ondanks het feit dat aantal districten geen significant cultuurcentrum hebben (Hoboken, Linkeroever, Borgerhout). Door de nieuwe ontwikkeling van het CultuurCentrum Antwerpen ontstaat een netwerk van deze cultuurcentra in de stad Antwerpen. Dit netwerk is in essentie reeds embryonaal aanwezig: de 15 gebouwen zijn eigenlijk in te delen in een hoofdzetel met een of meerdere bijhuizen, waarbij de bijhuizen op diverse manieren afhankelijk zijn van het hoofdzetel. Dit embryonale netwerk is onafhankelijk van de structurele ontwikkeling van de stad Antwerpen gegroeid. Hierdoor zijn barrières ontstaan, welke een fysieke relatie tussen de cultuurcentra bemoeilijken. Met name de nieuwe huisstijl zal deze fysieke barrière moeten verminderen.

Netwerk cultuurcentra - stad

Vanuit de analyse wordt duidelijk, dat naast een inhoudelijk/programmatisch netwerk, ook de ruimtelijke relatie onderling versterkt moet worden. Hiertoe is het noodzakelijk de kwaliteiten en tekortkomingen per locatie te onderzoeken op gebied van stedelijke verbindingen. Met name de barrières in het stedelijke weefsel dienen zoveel mogelijk te worden opgeheven: de wegverbindingen en de aansluiting per fiets/ voet moeten verbeterd worden, parkeermogelijkheden moeten onderzocht worden, en waar nodig aangepast. Dit onderzoek maakt geen deel uit van deze studie, maar is wel belangrijk binnen de filosofie van de restyling.

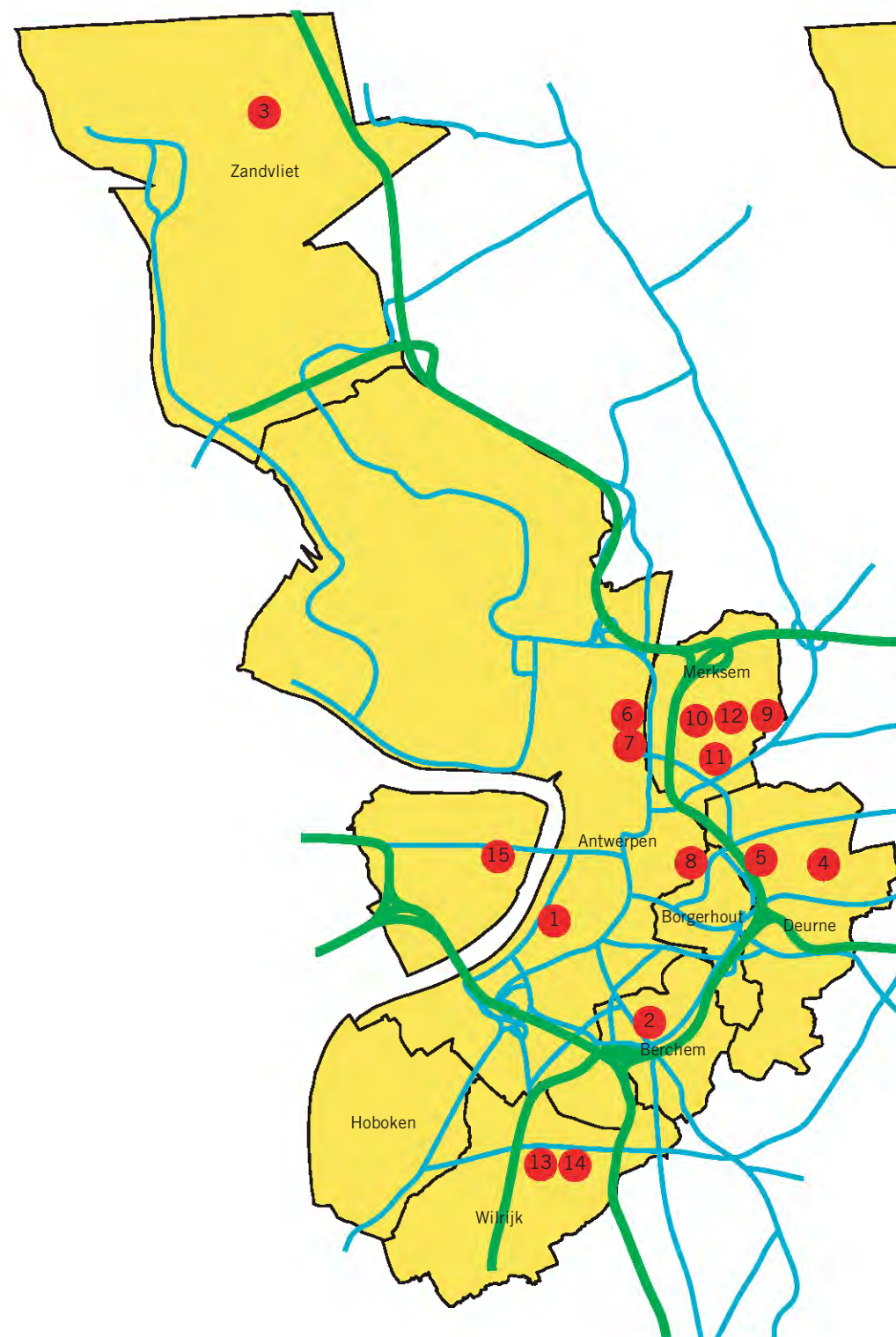
Ligging culturele centra

1. CO St.Andries Antwerpen
2. CC Berchem
3. CO de Schelde Zandvliet
4. CD Podium Deurne
5. CD Rix Deurne

6. CC Luchtbal Antwerpen
7. CC Luchtbal Schouwburg Antwerpen
8. CC Hof Ter Lo Antwerpen
9. Kasteel Bouckenborgh Merksem
10. Poppentheater Merksem

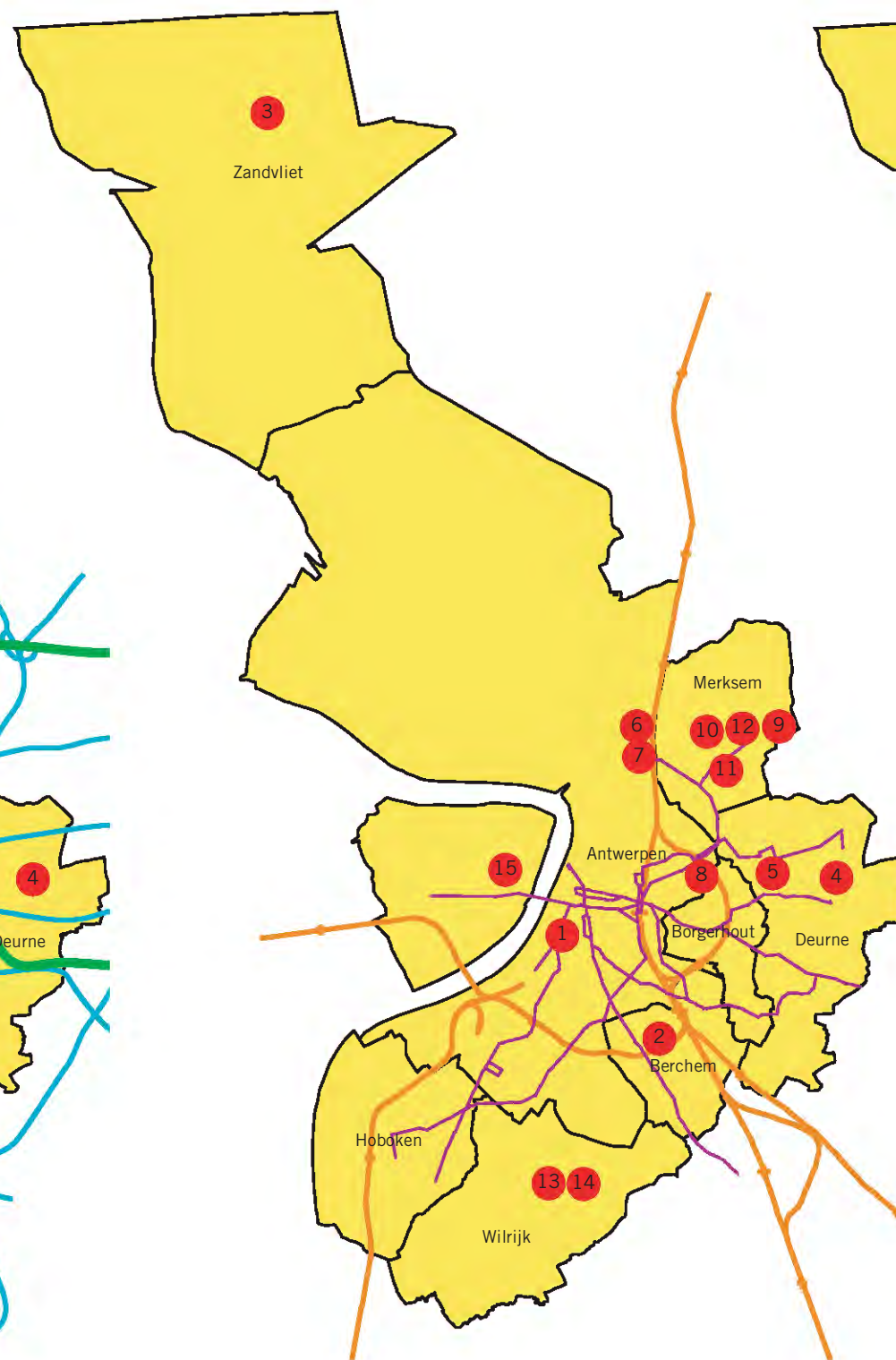
Hoofdzetels en bijhuizen

11. CC Concertzaal Merksem
12. Polyvalente Zolder Merksem
13. CC De Kern Wilrijk
14. Kasteel Steytelinck Wilrijk
15. Bibliotheek Linkeroever

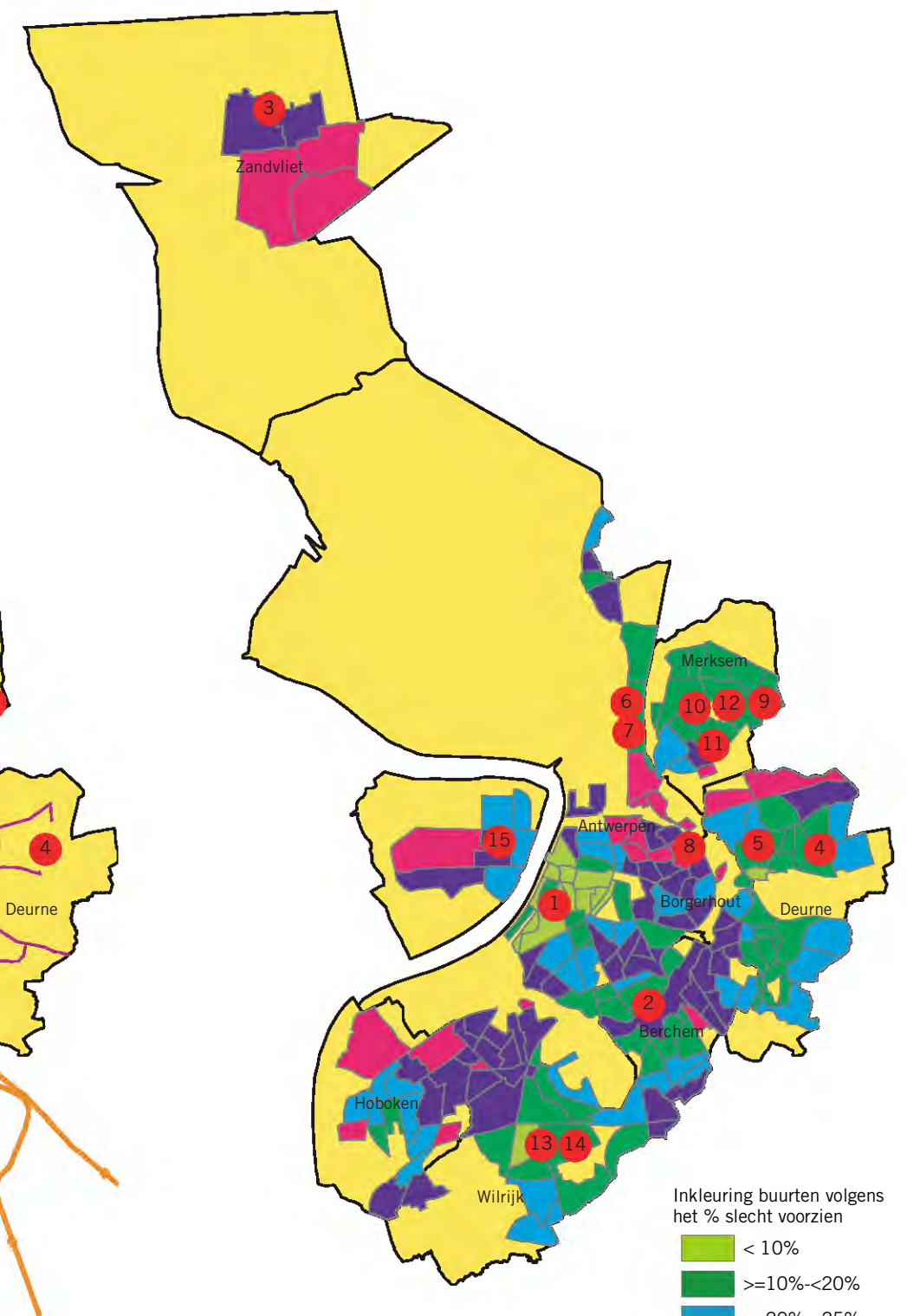
Infrastructuur verkeer

— hoofdstraat
— snelweg

openbaar vervoer per rail

— tramlijnen
— spoorlijnen

Teveredenheid met het cultuur- en recreatieaanbod in Antwerpen

Inkleuring buurten volgens het % slecht voorzien

< 10%
≥10%<20%
≥20%<25%
≥25%<35%
≥35%

Buurten met minder dan 100 woningen werden blanco gelaten

Diagnose Cultuurcentra

Diagnose

Om de 15 cultuurcentra te diagnosticeren, binnen het kader van deze eerste studiefase met eerder beperkte onderzoeksmiddelen, wordt het onderzoek opgedeeld in drie onderdelen: onderzoek naar de culturele activiteiten, diagnose van de aanwezige infrastructuur, en een eerste diagnose van de tekorten en behoeften van elk cultuurcentrum. Op die manier wordt het ziektebeeld van elke patiënt duidelijk. Vervolgens hebben we een toolbox ontwikkeld, die we als een eerste-hulp-kit zien die de ergste ziektes te lijf gaan. In een tweede fase, na uitgebreid en diepgaand onderzoek kan een grotere toolbox worden ontwikkeld die volledig en diepgaand haar werk kan doen.

Culturele activiteiten

Bij de inventarisatie van de culturele activiteiten valt op dat, naast de reeds genoemde diversiteit aan programmering, een aantal cultuurcentra gespecialiseerd zijn in een of meerdere podiumkunsten. Omdat het onduidelijk is in hoeverre de programmering in de toekomst kan wijzigen na samengaan, reorganisatie en netwerking, nemen we de huidige situatie als fait accompli.

Aanwezige infrastructuur

Alle cultuurcentra hebben een onvoldoende relatie met de directe omgeving, hebben in mindere of meerdere mate een gebrek aan parkeermogelijkheden, ontberen een universele toegankelijkheid voor mindervaliden en zijn onvoldoende uitgerust betreffende de ontvangst van het publiek. De meeste zalen zijn in het verleden verbouwd en geüpdatet, op enkele uitzonderingen na.

A'PEN	BERCHEM	ZANDVL.	DEURNE		ANTWERPEN			BERCHEM			WILRIJK		LO	
CO SINT ANDRIES ANTWERPEN	CC BERCHEM BERCHEM	CO DE SCHELDE ZANDVLIET	CD PODIUM DEURNE	CD RIX DEURNE	CC LUCHTBAL ANTWERPEN	CC LUCHTBAL SCHOUWBURG ANTWERPEN	CC HOF TER LO ANTWERPEN	KASTEEL BOUCKENBORGH MERKSEM	POPENTHEATER MERKSEM	CC CONCERTZAAL MERKSEM	POLYVALENTE ZOLDER MERKSEM	CC DE KERN WILRIJK	CC KASTEEL STYELINCK WILRIJK	BIBLIOTHEEK LINKEROEVER
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

DIAGNOSE CULTURELE ACTIVITEITEN	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
woord															
muziek															
film															
theater															
dans															
activiteiten tbv. verenigingen															
tentoonstellingen															
bibliotheek															
repetities															

algemeen aanwezig
specialisatie

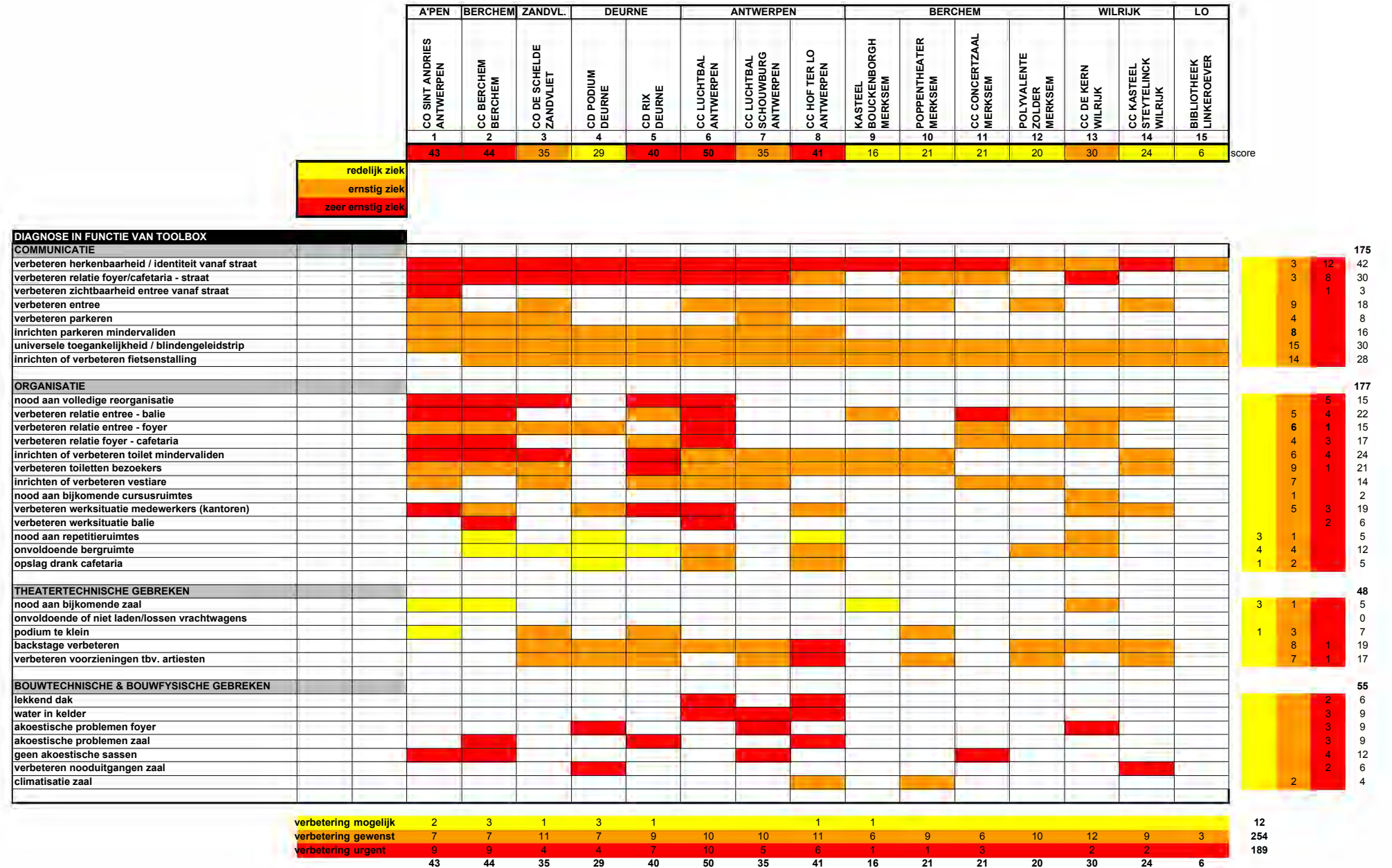
A'PEN	BERCHEM	ZANDVL.	DEURNE	ANTWERPEN			BERCHEM			WILRIJK	LO			
CO SINT ANDRIES ANTWERPEN	CC BERCHEM BERCHEM	CO DE SCHELDE ZANDVLIET	CD PODIUM DEURNE	CD RIX DEURNE	CC LUCHTBAL ANTWERPEN	CC LUCHTBAL SCHOUWBURG ANTWERPEN	CC HOF TER LO ANTWERPEN	KASTEEL BOUCKENBORGH MERKSEM	POPENTHEATER MERKSEM	CC CONCERTZAAL MERKSEM	POLYVALENTE ZOLDER MERKSEM	CC DE KERN WILRIJK	CC KASTEEL STYELINCK WILRIJK	BIBLIOTHEEK LINKEROEVER
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

DIAGNOSE AANWEZIGE INFRASTRUCTUUR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
relatie met directe omgeving															
zichtbaarheid toegang															
universele toegankelijkheid															
parking															
parking mindervaliden															
fietsenstalling															
onthaal / balie															
foyer															
cafetaria															
exporuimte															
vergader- & activiteitenruimtes															
repetitieruimte / kleine zaal															
toiletten bezoekers															
toiletten mindervaliden															
zaal + podium															
backstage / loskade															
artiestenloges															
berging															
kantoren personeel															

Tekorten en behoeften

Het bezoek aan elk cultuurcentrum, gesprekken met de respectievelijke verantwoordelijken en onderzoek van de overhandigde documentatie hebben geleid tot een diagnose van de tekorten en behoeften van elk cultuurcentrum. Deze diagnose wordt gekoppeld aan de mate van urgentie: verbetering is mogelijk, is gewenst, of is absoluut noodzakelijk. Dit hebben we gekoppeld aan een puntensysteem, waarbij voor elk gebouw de mate van ziek zijn zichtbaar wordt: tussen 15 en 30 punten (geel) is redelijk ziek, tussen 30 en 40 punten (oranje) is ernstig ziek, en boven 40 punten (rood) is zeer ernstig ziek.

Hierbij wordt duidelijk dat vijf belangrijke cultuurcentra (drie hoofdzetels en twee bijhuizen) een zeer ernstig ziektebeeld vertonen (CC Sint-Andries, CC Berchem, CD Rix, CC Luchtbal en CC Hof Ter Lo), en dat drie andere cultuurcentra ernstig ziek zijn (CD De Schelde, CC Luchtbal schouwburg en CC de Kern. De meeste andere bijhuizen vertonen een minder ernstige diagnose. De diagnose stelt de prioriteiten vast waarmee elk cultuurcentrum moet worden behandeld, wat vervolgens leidt tot de ontwikkeling van een toolbox Eerste-hulp met instrumenten ter genezing van de meest acute ziekteverschijnselen. Daarnaast wordt het duidelijk dat de cultuurcentrum een onvoldoende relatie hebben met de publieke ruimte (de straat), en dat ze als culturele entiteit niet optimaal zichtbaar zijn in het straatbeeld. Hiervoor wordt een Huisstijl toolbox ontwikkeld die met behulp van een aantal onderdelen de zichtbaarheid verbetert.

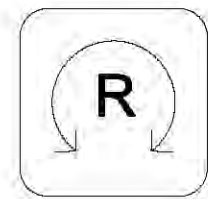

Eerste hulp

Voor het restylen van de cultuurcentra wordt een toolbox ontwikkeld die in deze eerste studiefase als een eerste-hulp-toolbox dient te worden gezien, als een soort van shortlist. In een tweede fase kan deze toolbox worden bijgewerkt, verfijnd en uitgebreid tot een soort van longlist. De toolbox heeft vier laden: communicatie, organisatie, theatertechniek en bouwfysica.

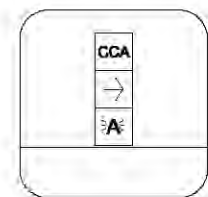
COMMUNICATIE

De relatie van het gebouw met de straat, de zichtbaarheid en identiteit naar de publieke ruimte buiten het gebouw.

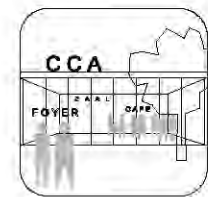
Re/organisatie

Een aantal gebouwen duidelijk nood aan een totale reorganisatie, niet enkel een opknapbeurt van de zalen of het dichten van het lekkende dak. Dit betekent een grondige herindeling van de aanwezige en toekomstige infrastructuur, een verbouwing c.q. uitbreiding van sommige zalen en het verplaatsen van entrees, kantoren, etcetera.

Identiteit / herkenbaarheid vanaf straat

De huidige uitstraling naar de publieke ruimte van de cultuurcentra is in de meeste gevallen vrij pover en in ieder geval zeer divers. Er is duidelijk noodzaak aan heldere en begrijpbare ingrepen om de culturele inhoud herkenbaar te maken vanaf de straat: de ontwikkeling van een gezamenlijke huisstijl met heldere signalisatie moet de cultuurcentra een duidelijke en herkenbare identiteit in het straatbeeld geven.

Relatie foyer / café met straat

De relatie van de publieke ruimte zoals foyer en café met de publieke buitenruimte is in de meeste gevallen onvoldoende. De noodzakelijke ingrepen hier zijn: het waar mogelijk transparant maken van de gevel, het samenbrengen van foyer en café bij de entree, en het inrichten van een buitenterras aan het café.

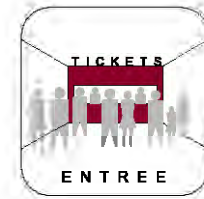

Zichtbaarheid entree vanaf straat

Het (waar mogelijk) verplaatsen van de entree naar de straat, als gevolg van het concept re/organisatie is in een aantal gevallen noodzakelijk.

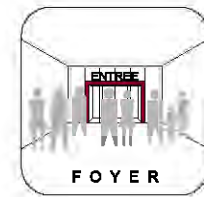
ORGANISATIE

De interne relaties van de publieksfuncties zoals entree, balie, foyer, café onderling, en diverse algemene functies.

Relatie entree - balie

De balie wordt best in de onmiddellijke omgeving van de entree geplaatst, samen met de vestiaire, direct gelegen aan de foyer en in de buurt van de cafetaria, zodat bezoekers niet moeten zoeken naar tickets en de medewerkers in een goede werksituatie zitten (daglichttoetreding).

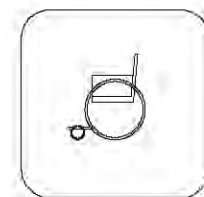
Relatie entree - foyer

De relatie entree - foyer is erg belangrijk, omdat we de foyer als een overdekte straat beschouwen. De functies moeten zo worden georganiseerd dat de bezoeker bij het binnenkomen direct de foyer betreedt, waarbij hij een overzicht heeft van de andere functies.

Relatie foyer - café

De foyer als publieke binnenstraat vraagt natuurlijk om een café. Dit kan in de meeste gevallen door het café te verplaatsen naar de foyer dan wel een betere fysieke relatie te voorzien tussen beide functies. Wij zien het café ook eerder als cultuurcafé benoemd dan als cafetaria.

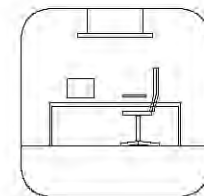
Inrichten toilet mindervaliden

In een aantal cultuurcentra ontbreekt een mindervalidentoilet. Bij voorkeur wordt dit voorzien op de begane grond; waar dit niet mogelijk is op een verdieping of in de kelderverdieping, maar steeds bereikbaar met een lift (geschikt voor mindervaliden).

Reorganisatie toiletten bezoekers

In de meest cultuurcentra is het sanitair tamelijk verouderd en moet worden gemoderniseerd. In een aantal cultuurcentra is het noodzakelijk de toiletten volledig te vernieuwen.

Reorganisatie kantoren

Bij de restyling worden de kantoren voor de medewerkers van het cultuurcentrum zoveel als mogelijk gegroepeerd, zodat lange looplijnen worden vermeden en de interne communicatie wordt bevorderd.

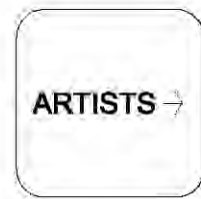
THEATERTECHNIEK

Alle onderdelen die te maken hebben met het functioneren van de voornaamste grote zaal.

Reorganisatie backstage

In een aantal cultuurcentra is wel de zaal ooit gerenoveerd maar niet de backstage. Het is de bedoeling dit bij de restyling wel mee te nemen en de backstage uit te rusten naar de behoeften van vandaag.

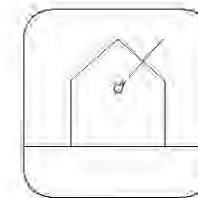

Reorganisatie artiestenloges

In een aantal cultuurcentra zijn de artiestenloges verouderd, zowel op het vlak van comfort, sanitair, elektriciteit, akoestiek, etcetera.

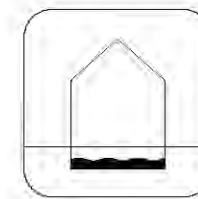
BOUWTECHNIEK & BOUWFYSICA

Het is opvallend dat een aantal cultuurcentra frappante bouwfysische problemen hebben, die zorgen voor een behoorlijk ongemak, en die de reputatie van het cultuurcentrum naar gebruikers en artiesten toe aantast.

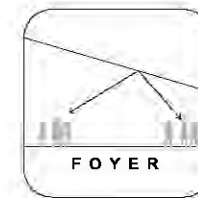
Lekkende daken

Systematisch nazicht, inventarisatie en reparatie van alle daken is absoluut nodig om dit probleem te verhelpen.

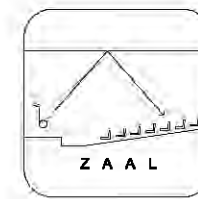
Water in kelder

Doorgevoerd onderzoek naar de oorzaken van vochtproblematiek en waterinsijpeling, en gespecialiseerd advies is nodig om deze problemen op te lossen.

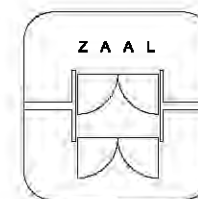
Akoestische problemen foyer

Onderzoek naar oorzaken van de akoestische problemen en gespecialiseerd advies is nodig om deze problemen te verhelpen.

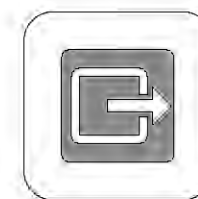
Akoestische problemen zaal

Onderzoek naar oorzaken van de akoestische problemen en gespecialiseerd advies is nodig om deze problemen te verhelpen.

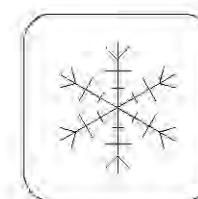
Akoestische sassen zaal

In een aantal zalen dienen de toegangsdeuren te worden uitgerust met een akoestisch sas om geluidsoverdracht naar de foyer in te perken. Ook hier is gespecialiseerd advies noodzakelijk.

Verbeteren nooduitgangen zaal

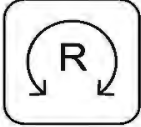
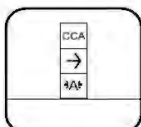
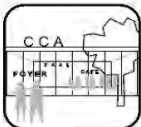
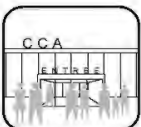
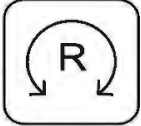
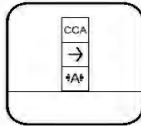
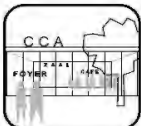
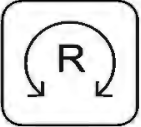
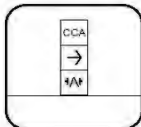
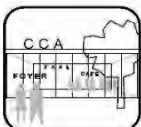
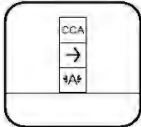
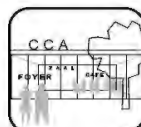
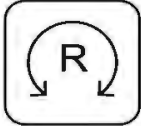
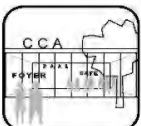
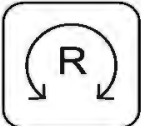
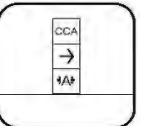
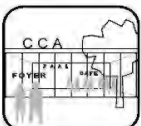
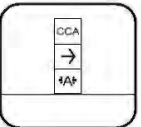
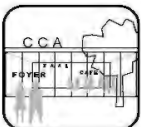
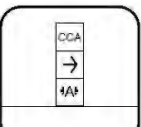
In een aantal cultuurcentra dienen de nooduitgangen te worden herbekeken en geoptimaliseerd conform de wetgeving en de eisen van de brandweer.

Acclimatisatie zaal

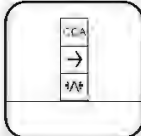
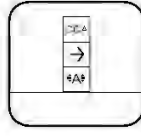
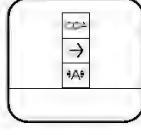
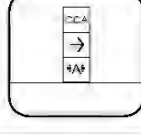
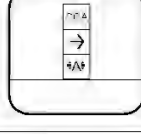
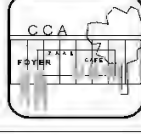
Waar nodig dient te worden onderzocht hoe de acclimatisatie van de zaal kan worden verbeterd. Hiervoor doen we beroep op gespecialiseerd advies.

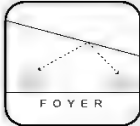
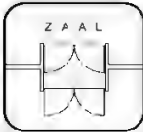
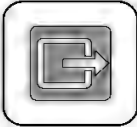
Eerste hulp

CULTURELE CENTRA ANTWERPEN		EERSTE HULP					
		RE/ORGANISATIE	IDENTITEIT / HERKENBAARHEID VANAF STRAAT	RELATIE FOYER / CAFE MET STRAAT	ZICHTBAARHEID ENTREE VANAF STRAAT	RELATIE ENTREE-BALIE	RELATIE ENTREE-FOYER
1	CO ST ANDRIES ANTWERPEN						
2	CC BERCHEM						
3	CO DE SCHELDE ZANDVLIET						
4	CD PODIUM DEURNE						
5	CD RIX DEURNE						
6	CC LUCHTBAL ANTWERPEN						
7	CC LUCHTBAL SCHOUWBURG ANTWERPEN						
8	CC HOF TER LO ANTWERPEN						

INRICHTEN TOILET MINDERVALIDEN	REORGANISATIE TOILETTEN BEZOEKERS	REORGANISATIE KANTOREN	REORGANISATIE BACKSTAGE	REORGANISATIE ARTIESTENLOGES	LEKKENDE DAKEN	WATER IN KELDER	AKOESTISCHE PROBLEMEN FOYER	AKOESTISCHE PROBLEMEN ZAAL	AKOESTISCHE SASSEN ZAAL	VERBETEREN NOODUITGANGEN ZAAL	ACCLIMATISATIE ZAAL

Eerste hulp

CULTURELE CENTRA ANTWERPEN		RE/ORGANISATIE	IDENTITEIT / HERKENBAARHEID VANAF STRAAT	RELATIE FOYER / CAFE MET STRAAT	ZICHTBAARHEID ENTREE VANAF STRAAT	RELATIE ENTREE-BALIE	RELATIE ENTREE-FOYER
EERSTE HULP							
9	KASTEEL BOUCKENBORGH MERKSEM						
10	POPPENTHEATER MERKSEM						
11	CC CONCERTZAAL MERKSEM						
12	POLYVALENTE ZOLDER MERKSEM						
13	CC DE KERN WILRIJK						
14	CC KASTEEL STEYTELINCK WILRIJK						
15	BIBLIOTHEEK LINKEROEVER						

INRICHTEN TOILET MINDERVALIDEN						
REORGANISATIE TOILETTEN BEZOEKERS						
REORGANISATIE KANTOREN						
REORGANISATIE BACKSTAGE						
REORGANISATIE ARTIESTENLOGES						
LEKKENDE DAKEN						
WATER IN KELDER						
AKOESTISCHE PROBLEMEN FOYER						
AKOESTISCHE PROBLEMEN ZAAL						
AKOESTISCHE SASSEN ZAAL						
VERBETEREN NOODUITGANGEN ZAAL						
ACCLIMATISATIE ZAAL						

Re/Organisatie

voorbeelden van nodige reorganisatie

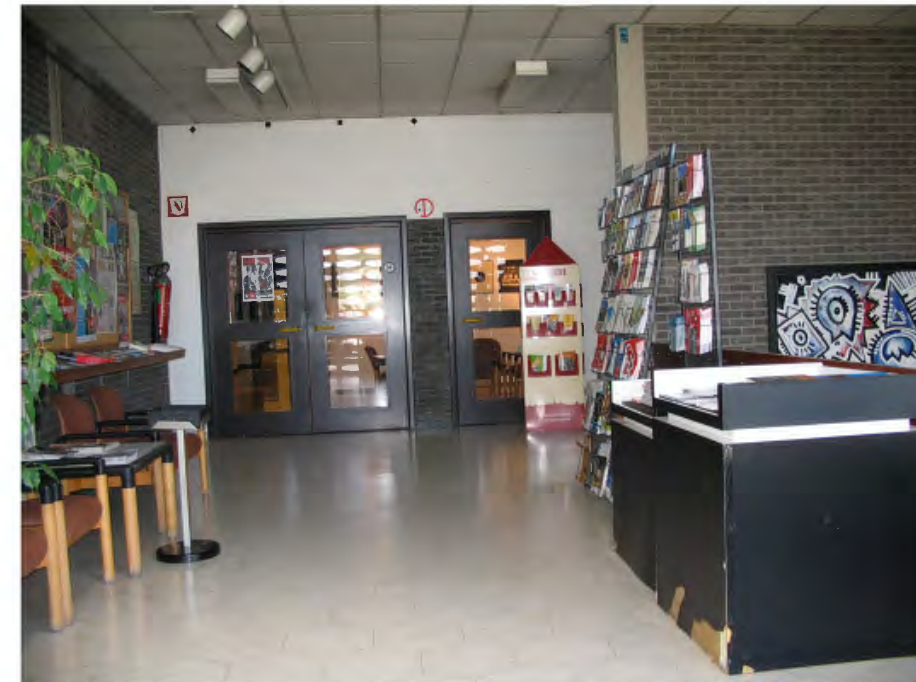
CC Berchem : de te grote foyer heeft een infobalie in het midden van het gebouw achter de vestiaire en een cafetaria op de verdieping, met een onaantrekkelijke atmosfeer tot gevolg...

CC Luchtbal Schouwburg : de foyer is rechtstreeks verbonden met de zaal, heeft een slechte relatie met de cafetaria en heeft aanzienlijke technische problemen van akoestische en bouwphysische aard...

CC Deurne Rix : de foyer heeft intrinsieke kwaliteiten maar is door opstapjes en een groot tochtportaal een versnipperde ruimte, waarbij er geen relatie is met de cafetaria die niet zichtbaar is vana de straat...

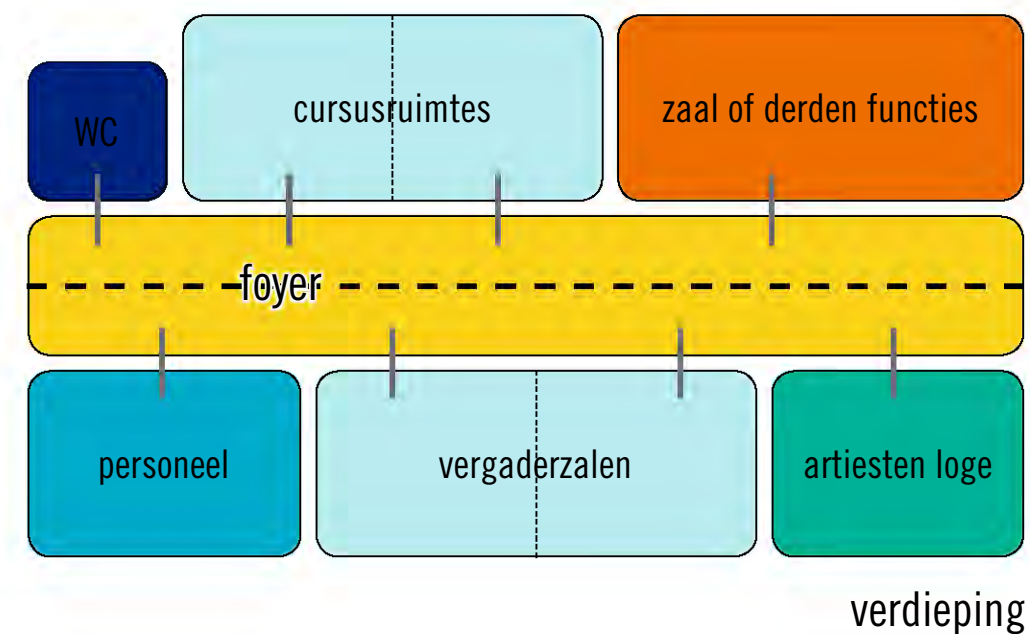
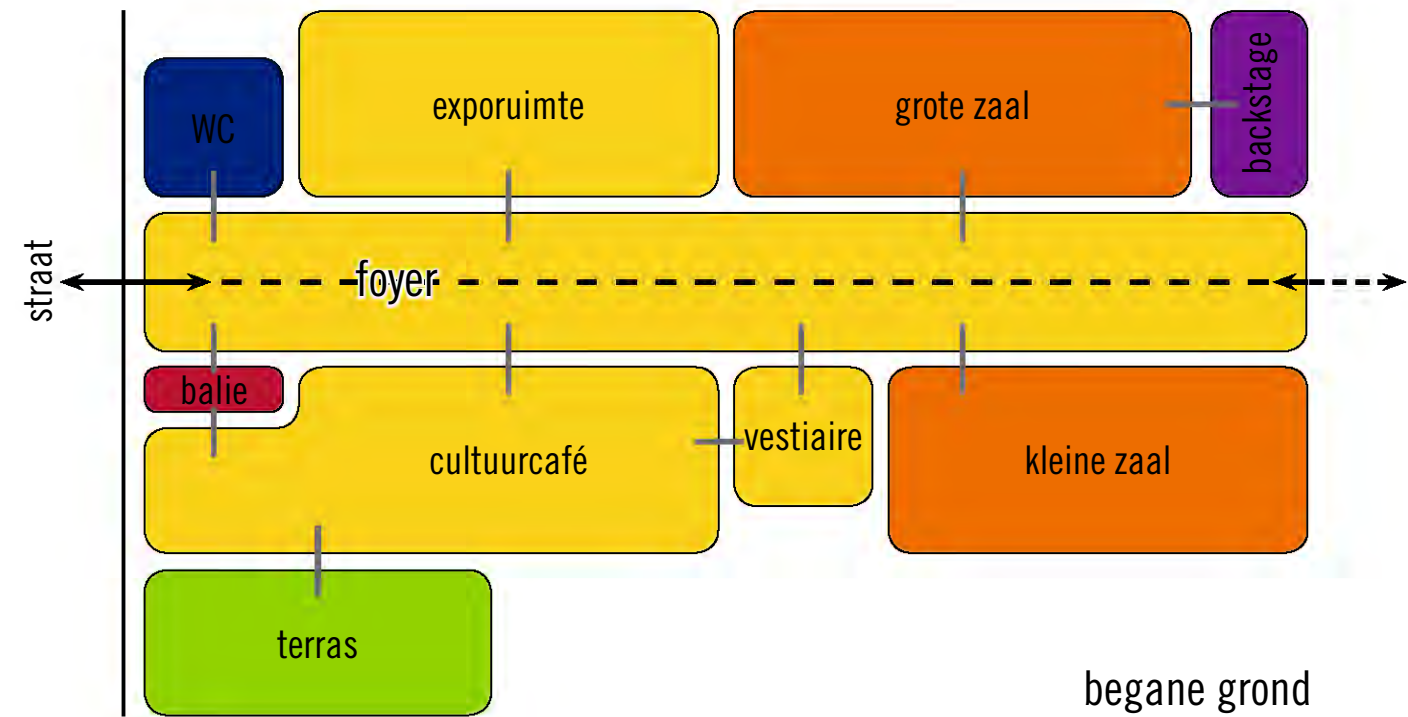
CC Luchtbal : de hoofdentree leidt direct naar de Bibliotheek; het cultuurcentrum is niet aanwezig; de balie bevindt zich op verdieping en de kleine zaal is enkel langs buiten en via de verdieping te bereiken...

Re/Organisatie

Een vijftal cultuurcentra (CC Sint-Andries, CC Berchem, CD Rix, CC Luchtbal en CC Hof Ter Lo) hebben duidelijk nood aan een grondige reorganisatie, daar de huidige situatie de goede werking van de centra ernstig verhindert, met negatieve bezoekersaantallen en zelfs klantenverlies tot gevolg.

In plaats van te vertrekken van de specifieke situatie van elk cultuurcentra, lijkt het ons beter uit te gaan van een organiserend concept waaraan in de mate van het mogelijke de cultuurcentra aan kunnen voldoen. Als basisconcept zien wij daarbij de foyer als een “spine”, als een soort van ruggengraat die het hele gebouw organiseert en waaraan de meeste functies gelegen zijn. Deze spine zien we als een overdekte straat, als een publieke binnenstraat, liefst met zoveel mogelijk daglichttoetreding. Op de begane grond worden in principe balie, vestiaire, cafetaria, bezoekerstoiletten (ook mindervalidentoilet), expositieruimte en de grote zaal aan deze publieke straat gekoppeld. De cafetaria wordt omgevormd tot cultuurcafé, mogelijks met een klein podium voor kleine voorstellingen. Indien mogelijk wordt het cultuurcafé uitgebreid met een buitenterras. Indien het cultuurcentrum een of meerdere verdiepingen heeft, wordt de idee van publieke straat ook daar doorgevoerd c.q. versterkt. Functies die minder gebruiksintensief zijn, zoals cursus- en hobbyruimtes, vergaderzalen en repetitieruimtes, vinden beter plaats op de verdieping(en). Daar waar de voornaamste zaal op de verdieping ligt, wordt de relatie met de gelijkvloerse foyer zo kort mogelijk gehouden. De kantoren ten behoeve van het personeel worden gehergroepeerd en zoveel mogelijk samengebracht.

foyer als publieke binnenstraat

Toolbox Huisstijl

Huisstijl – de essentie van het CCA

Naast de toolbox voor de restyling van de gebouwen zelf, hebben wij een aanvullende toolbox ontwikkeld, die een tweeledig doel heeft:

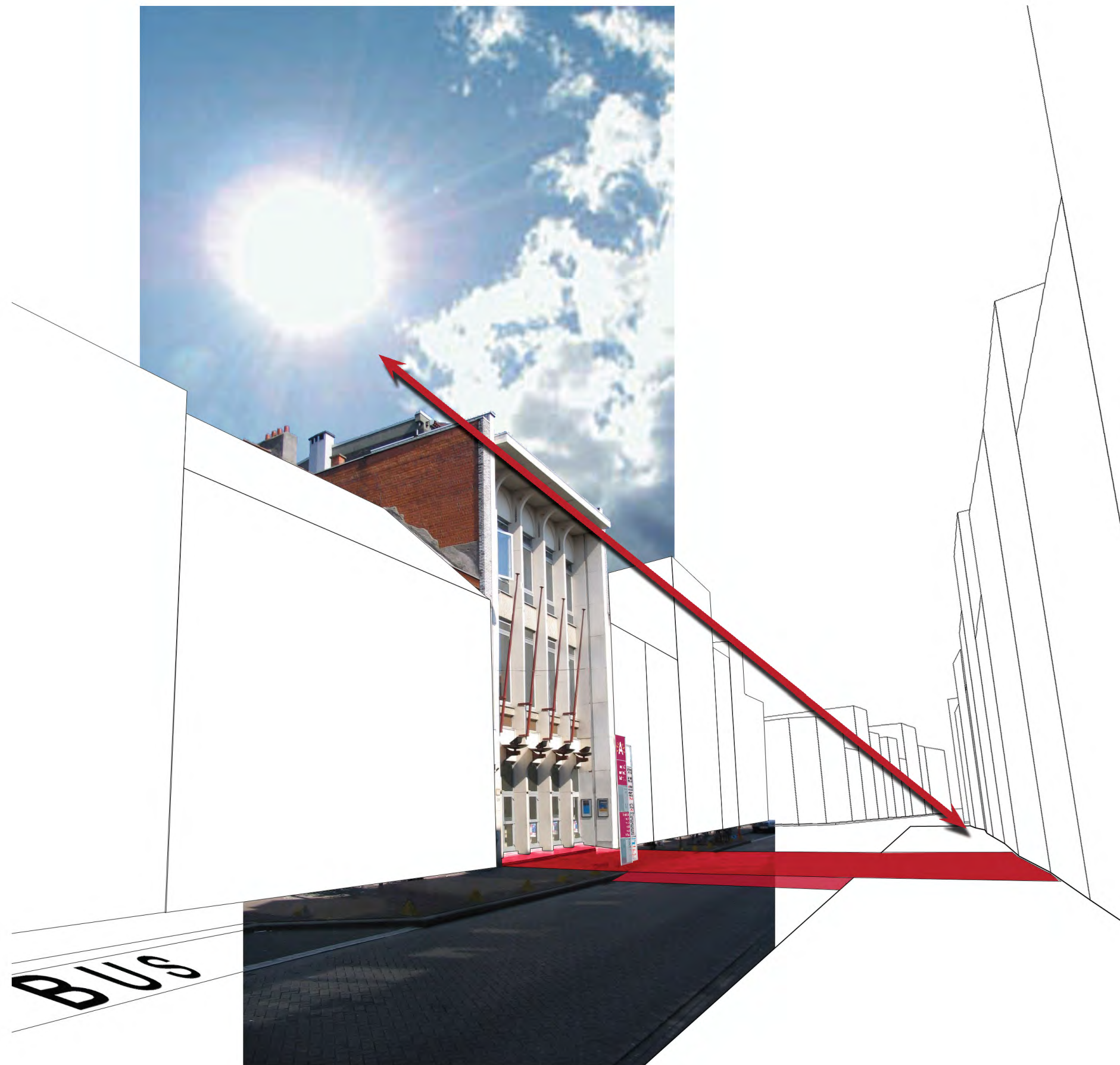
- enerzijds, als signaalfunctie, de aanwezigheid van de cultuurcentra duidelijker zichtbaar maken binnen hun stedelijke context,
- anderzijds, als drager van informatie, toelaten de culturele activiteiten van de cultuurcentra naar het publiek toe te afficheren.

Het is daarbij van belang dat de architectuur (gebouw) en communicatie (huisstijl) gescheiden blijven van elkaar: alleen op die wijze wordt de eenheid van het CultuurCentrum Antwerpen als overkoepelend orgaan verduidelijkt, namelijk het verschil tussen de buurtgerichtheid van de cultuurcentra zelf en de overkoepelende functie van het CCA. De structuur en werkwijze van het CCA wordt via de huisstijl verduidelijkt. De buurtfunctie via het gebouw zelf. Voor de herkenbaarheid van het CCA wordt de generieke taal beperkt tot een handvol communicatie-elementen, die bij elk cultuurcentrum herhaald worden. Dit zijn vooral communicatie- en identificatiemiddelen, die het CCA representeren en die de culturele activiteiten afficheren. Door een flexibel concept toe te passen wordt op de specifieke ruimtelijke context, alsook de specifieke eisen en wensen van elke locatie gereageerd.

Trottoir als communicatiezone

De cultuurcentra laten een heterogene architectuur zien met een deels introverte expressie van de gevels tegenover de publieke ruimte. Maar behalve dat het gebouw typologisch herkenbaar is als culturele entiteit ten behoeve van de gemeenschap, is het niet mogelijk een blik te werpen op de geprogrammeerde evenementen in het gebouw. Wij achten het noodzakelijk het leven binnen het gebouw naar buiten te brengen, en dit via een intermediair: het trottoir.

Het trottoir, en bij uitbreiding de gehele straat ter breedte van het gebouw, wordt een communicatiezone, als een

spiegel van informatie, waardoor er een soort van buitenfoyer ontstaat in de publieke ruimte vóór het gebouw. Deze zone staat in relatie met de voorgevel van het cultuurcentrum en de afmetingen van de directe ruimtelijke omgeving. De breedte van deze zone kan met andere woorden zowel kleinschalig zijn (bv. De Schelde) als zeer breed (bv. Hof Ter Lo).

Deze communicatiezone bestaat uit een ruimtelijk afgebakende zone, een soort van rode loper, met daarop een reeks communicatieve tools. De tools geven informatie aan de voorbijganger en maken hem attent op de aanwezigheid van het cultuurcentrum. Tevens bevatten zij een aantal elementen die te maken hebben met de universele toegankelijkheid voor mindervaliden.

De tools zijn:

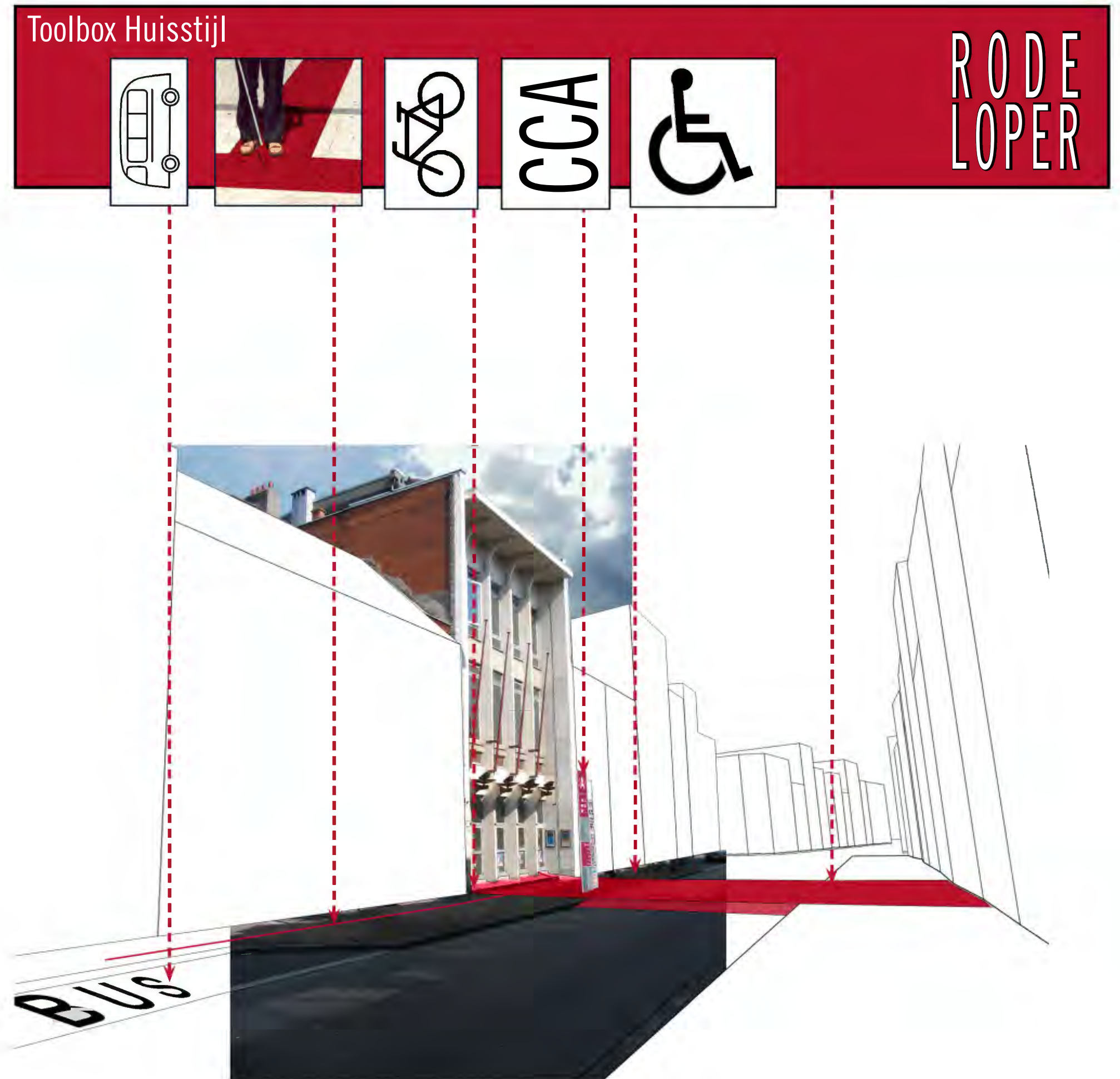
- een of meerdere informatiedragers,
- minstens één mindervalide parkeerplaats,
- een blindegeleidestrip,
- een aantal fietsenstallingen,
- een verkeersdrempel (optioneel).

Rode loper

Een in rood materiaal afgebakende zone die de aanwezigheid van het cultuurcentrum markeert, (afhankelijk van de ruimtelijke situatie) ter breedte van de voorgevel, lopend van de ene kant van de straat naar de andere. Vermits op een aantal plekken straatbreedte en hoogte van de gebouwen met elkaar in relatie staan, lijkt het alsof het cultuurcentrum haar culturele schaduw op de straat werpt. Afhankelijk van de situatie kan de rode loper voortgezet worden binnen het gebouw.

Informatiedrager

De informatiedrager is het opvallendste element in de communicatiezone. Het is een soort van informatiepaneel dat zowel plaatselijke informatie bevat van het cultuurcentrum, informatie op districtsniveau, als algemene informatie over het CultuurCentrum Antwerpen. De informatiedrager bestaat in principe uit een vierkante module die geschakeld kan worden tot liggende of staande panelen. Als vormelijk uitgangspunt nemen wij daarbij het grafische raster van de huisstijl van de stad Antwerpen. Het voorgestelde vierkante raster is met andere woorden een bewerking van het huisstijlraster van de stad Antwerpen. Zo wordt een relatie met de stad ontwikkeld die in de vormgeving fysiek aanwezig is.

De informatiedrager wordt ingeplant in de communicatiezone; hij heeft geen vaste plek maar wordt afhankelijk van de specifieke ruimtelijke context alsook de specifieke eisen en wensen van de locatie geplaatst: bijvoorbeeld direct voor de gevel of aan de andere straatzijde. In een tweede fase kan een en ander verder worden uitgewerkt, met de huisstijlgids van de stad Antwerpen als uitgangspunt.

Parkeerplaats mindervaliden

Minstens één parkeerplaats voor mindervaliden is bij voorkeur opgenomen in de communicatieve zone en daarvoor direct aan de entree gelegen.

Blindegeleidestrip

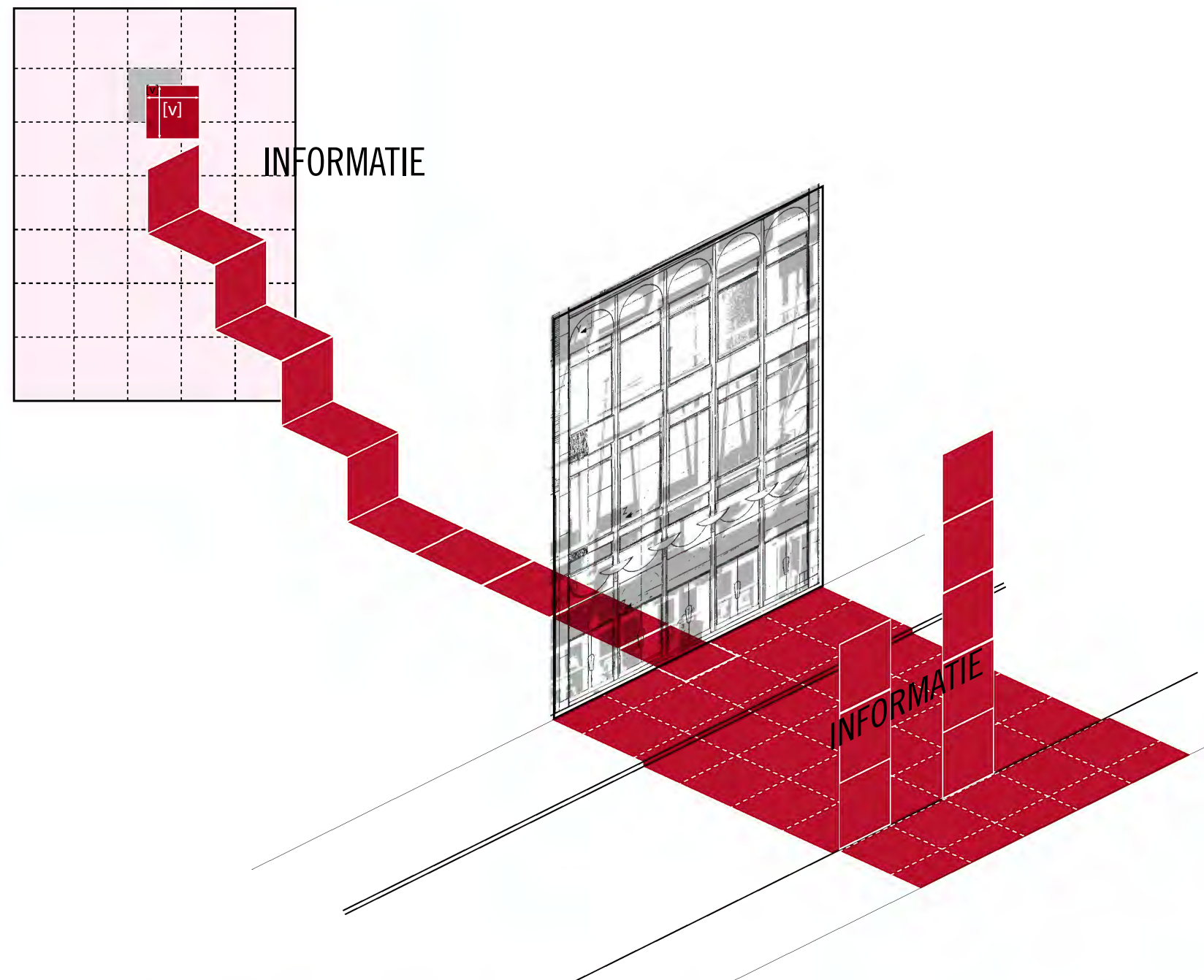
Een blindegeleidestrip is opgenomen in de communicatieve zone en is ook buiten dit bereik voortgezet tot minimal de aansluiting op het openbaar vervoer om een begeleiding tot het cultuurcentrum te garanderen.

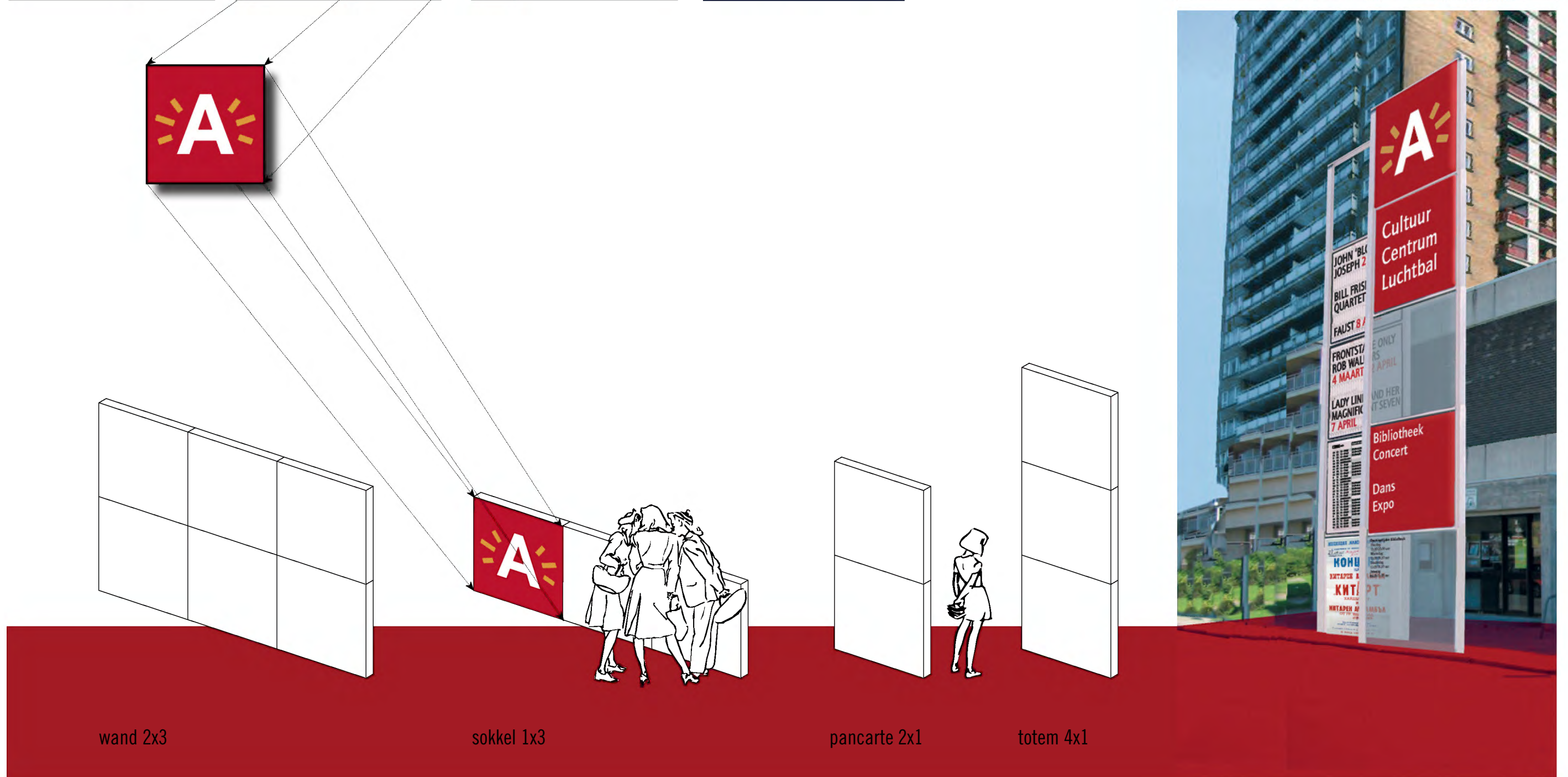
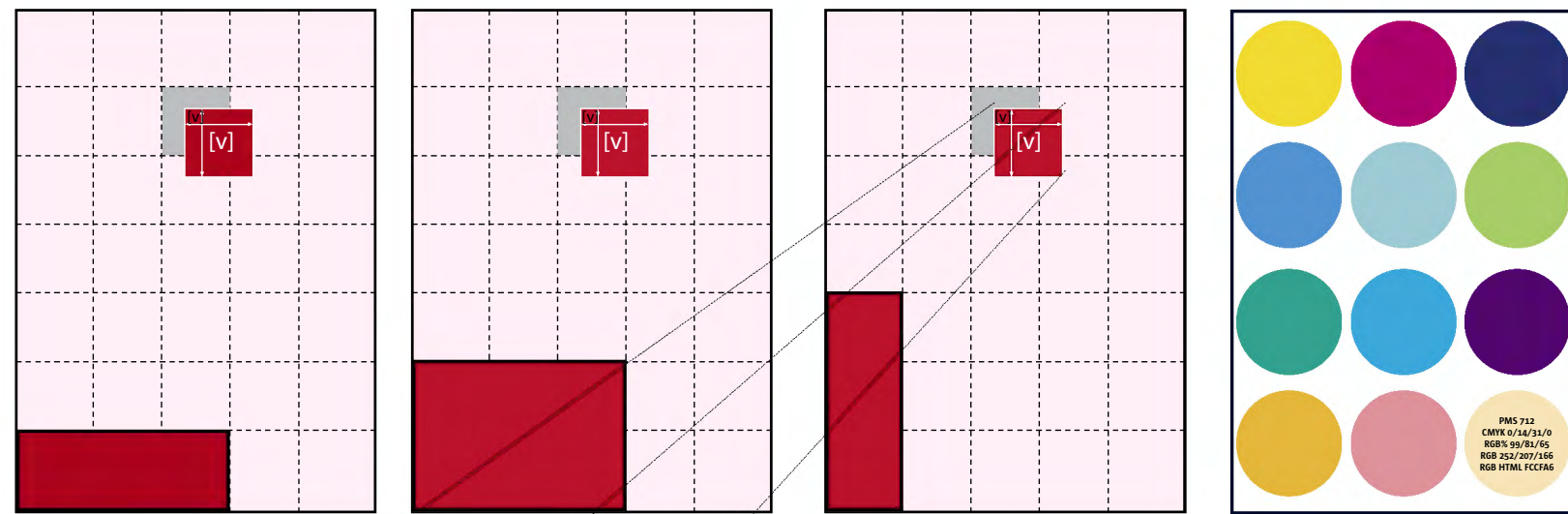
Fietsenstalling

Binnen de communicatiezone worden in principe een aantal fietsenstallingen voorzien.

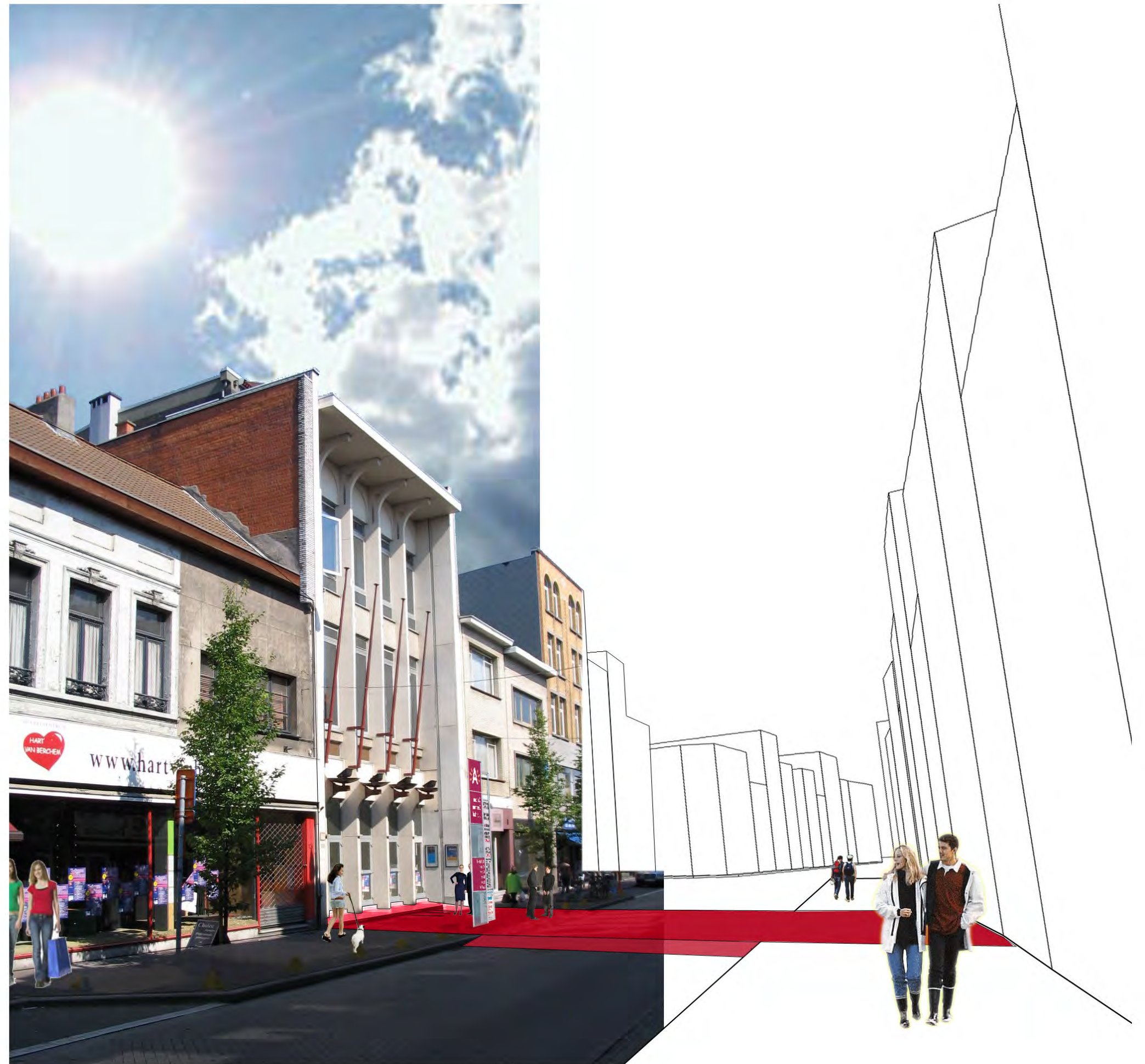
Verkeersdrempel

Teneinde de communicatiezone meer impact te geven, kan de straatdeel binnen de communicatiezone verhoogd worden tot trottoirniveau, als een verkeersdrempel. Aan begin en einde van de verkeersdrempel markeert een hellend vlak de communicatiezone.

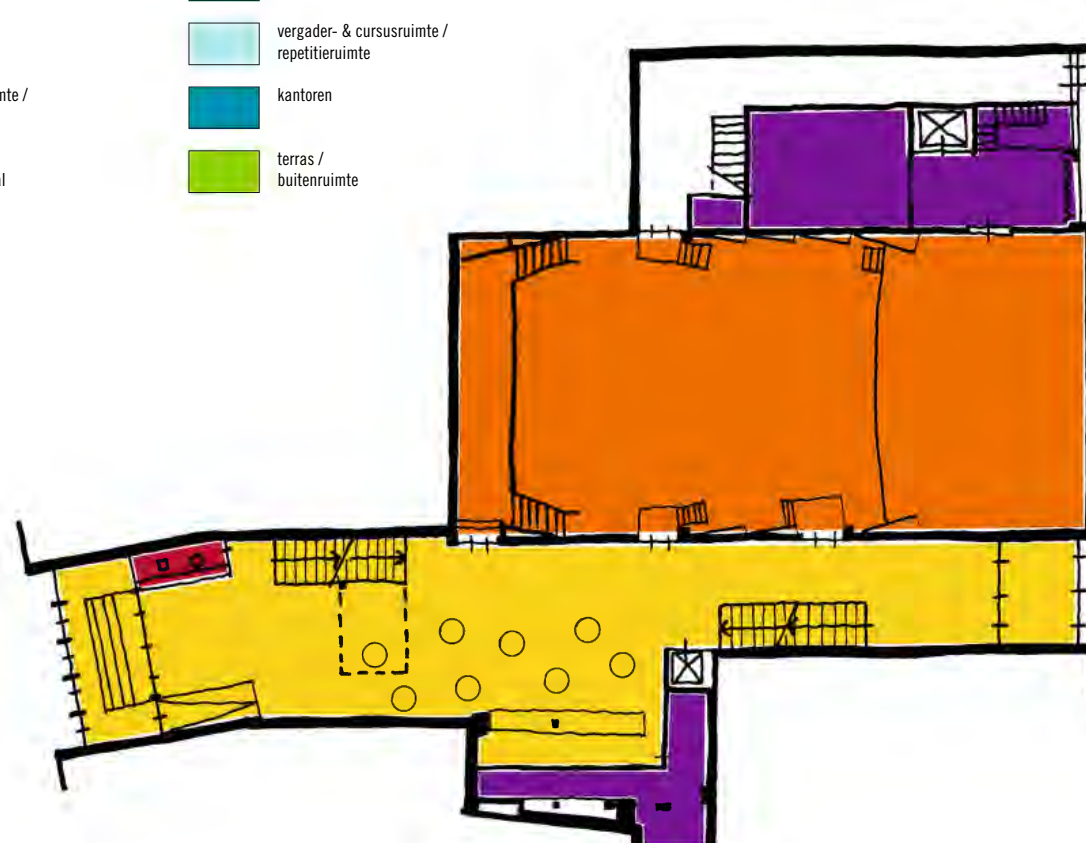

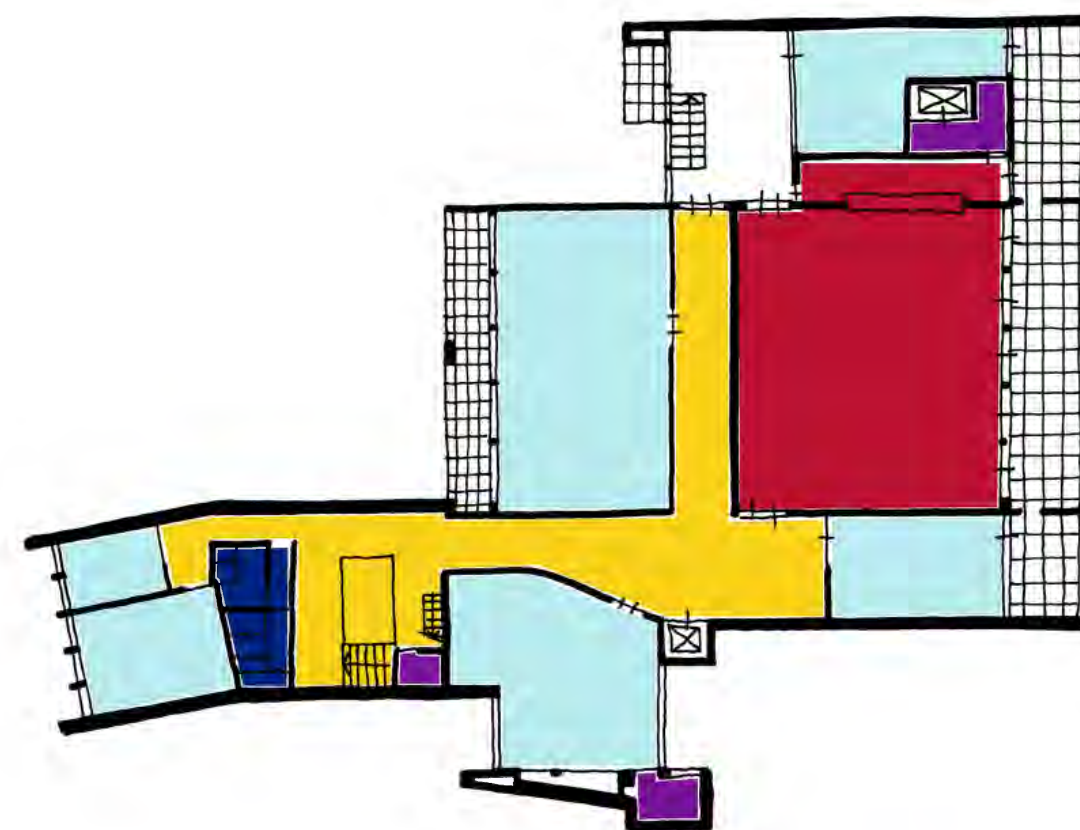
Case study CO Berchem

	tochtportaal / foyer / café /
expositie / vestiaire		backstage /
bergingen
	balie		artiestenloge
	sanitair algemeen /
sanitair mindervaliden		vergader- & cursusruimte /
repetitieruimte
	algemene circulatieruimte /
lift		kantoren
	(grote) zaal /
(kleine polyvalente) zaal		terras /
buitenruimte

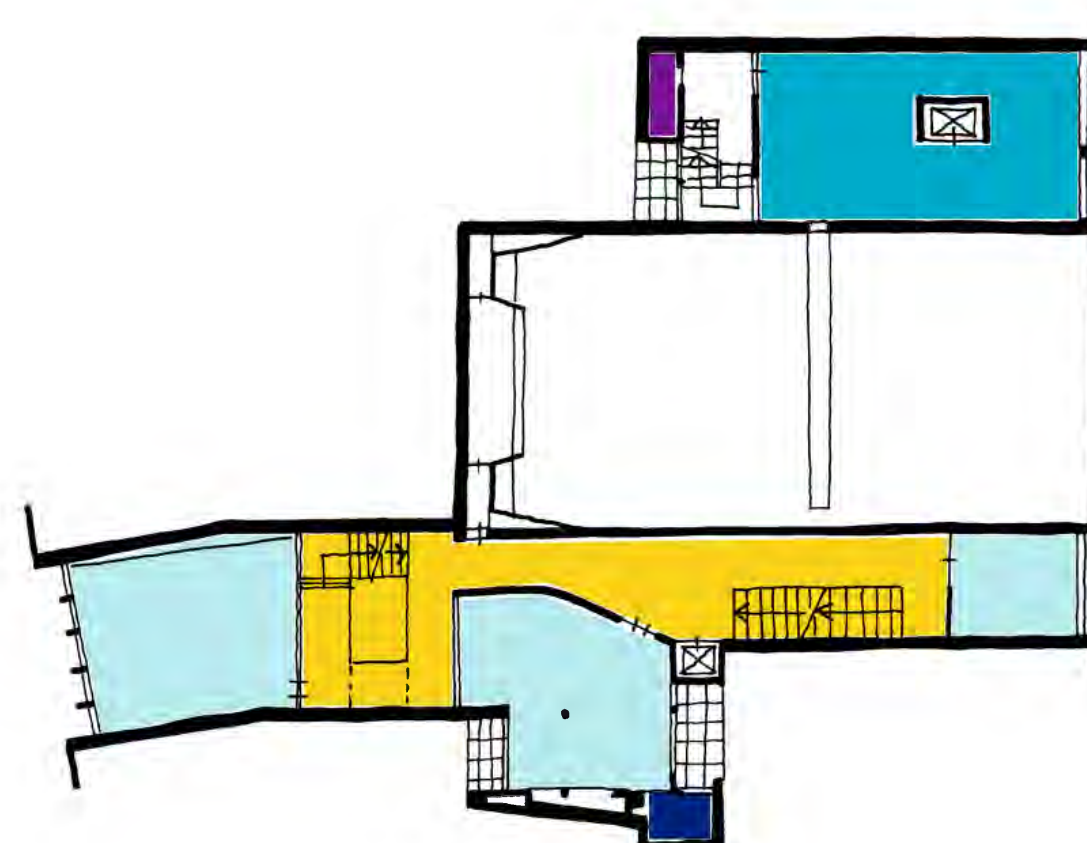
begane grond

2e Verdieping

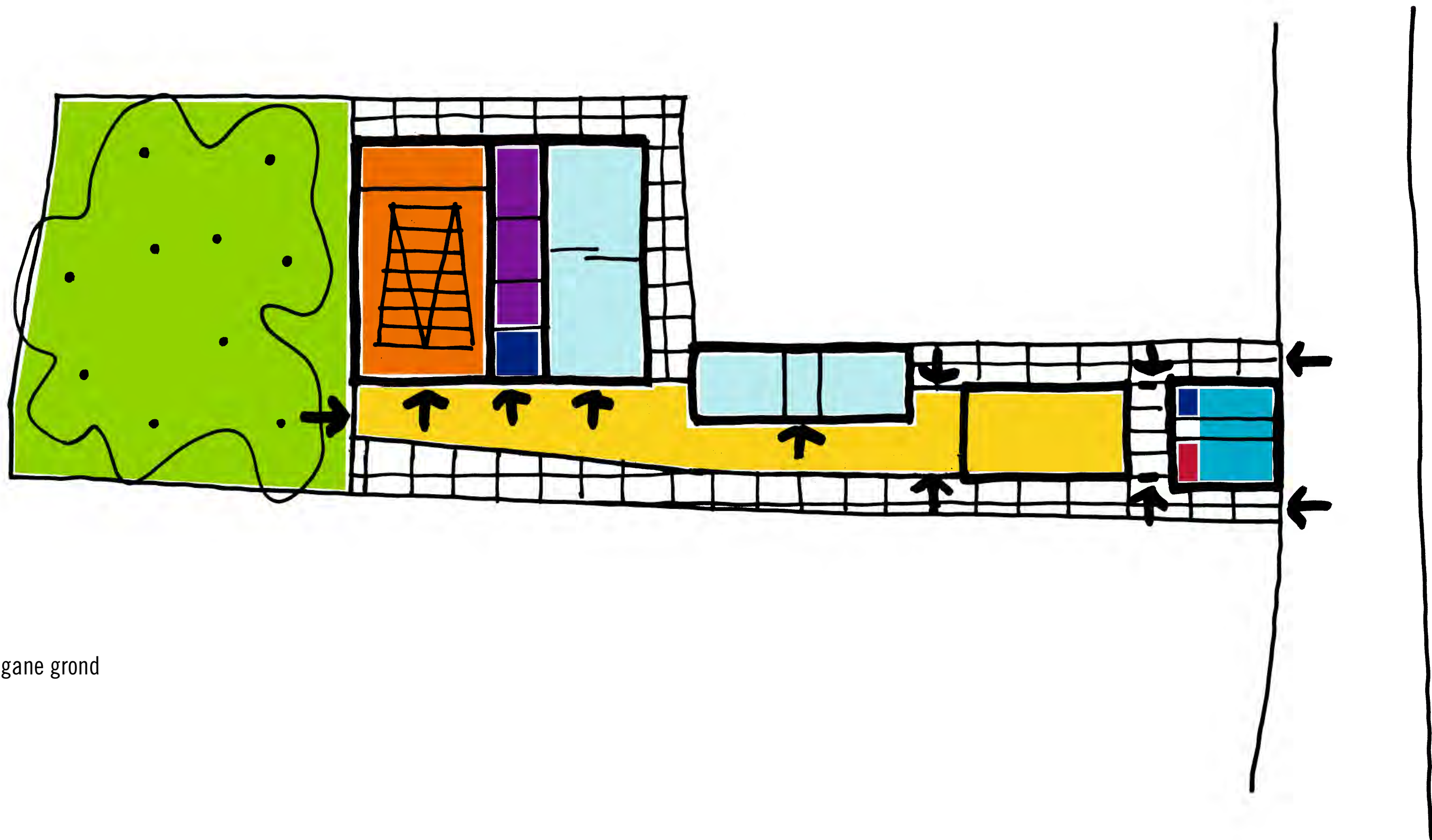
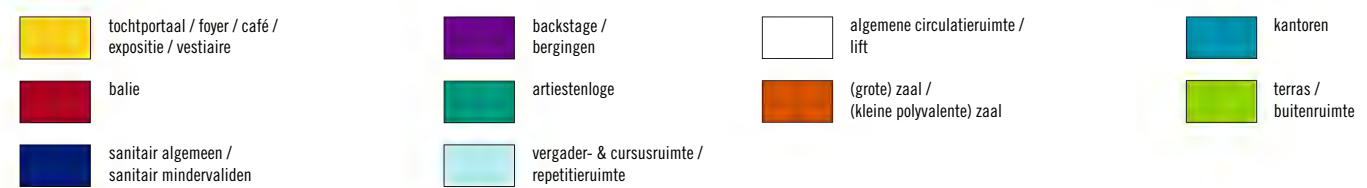
kelder

1e Verdieping

Case study CC Zandvliet

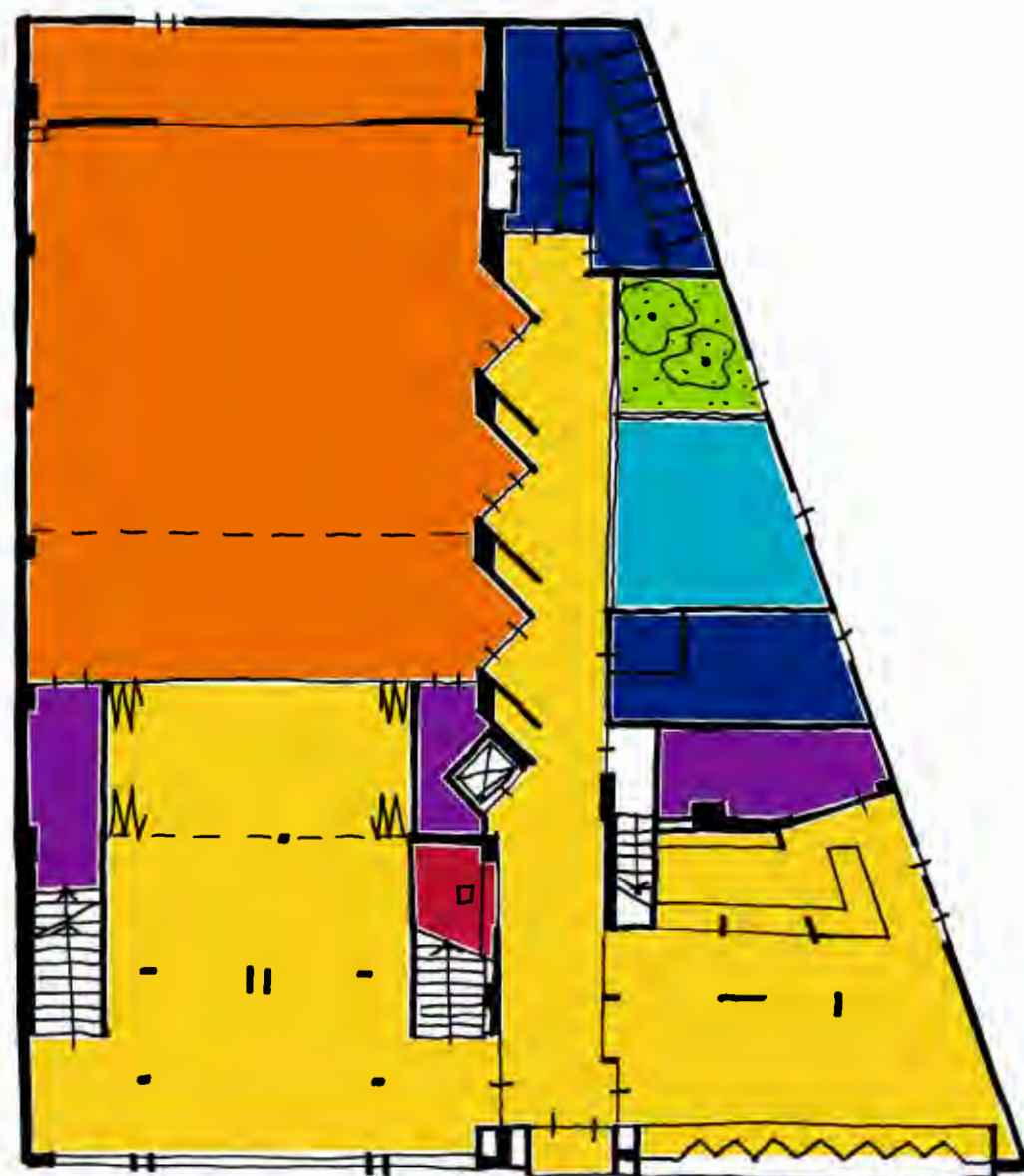
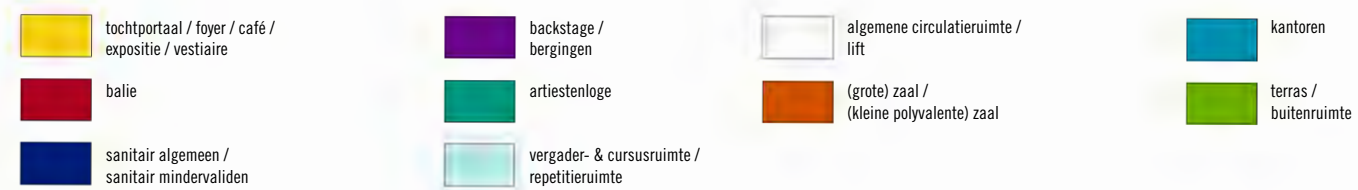

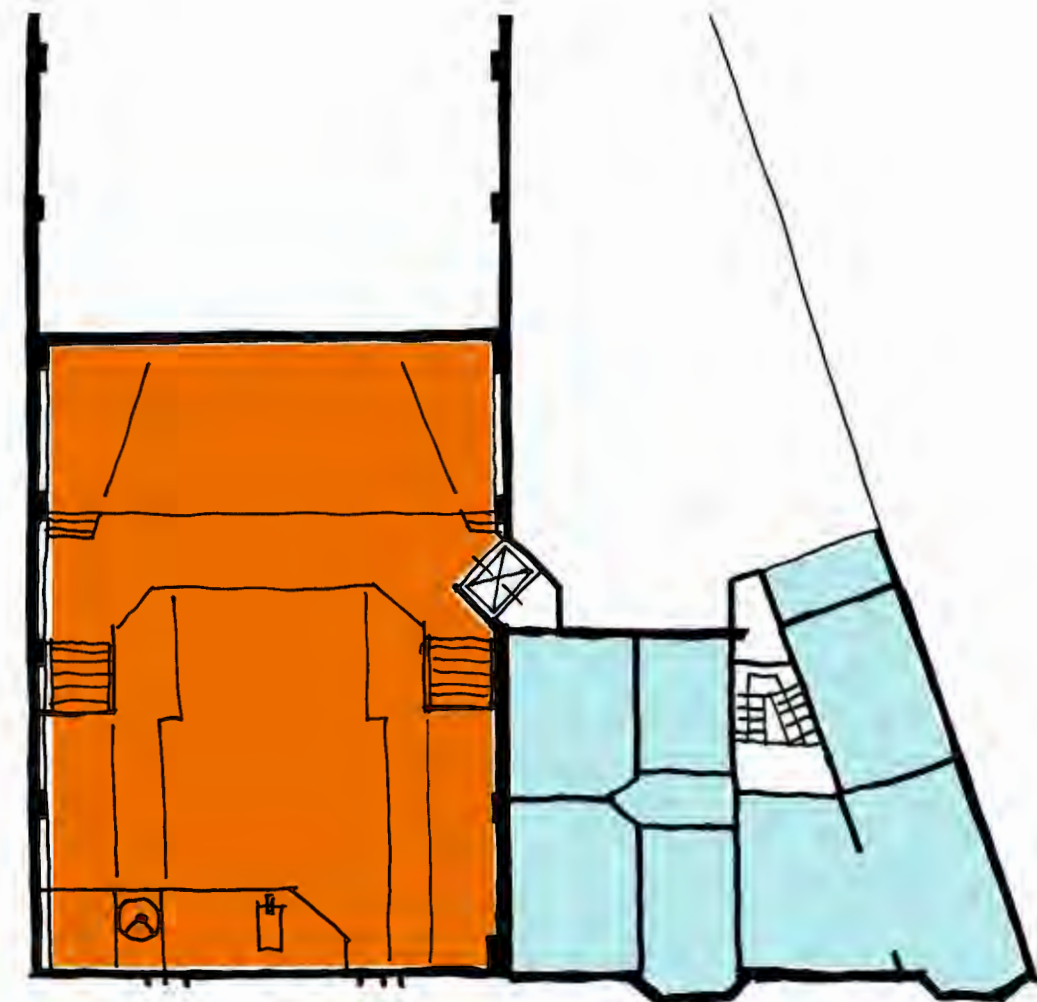
begane grond

Case study CD Rix Deurne

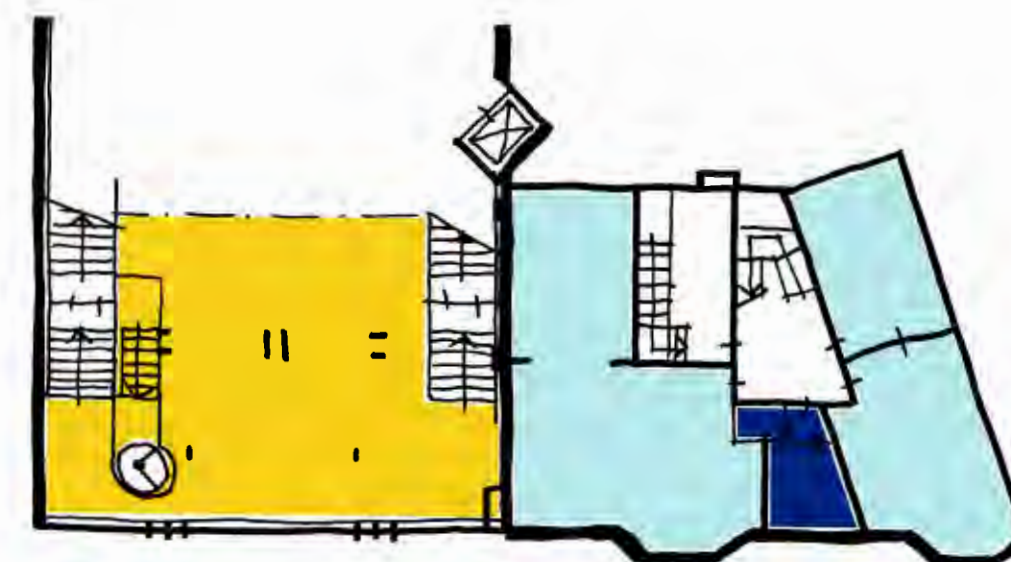

begane grond

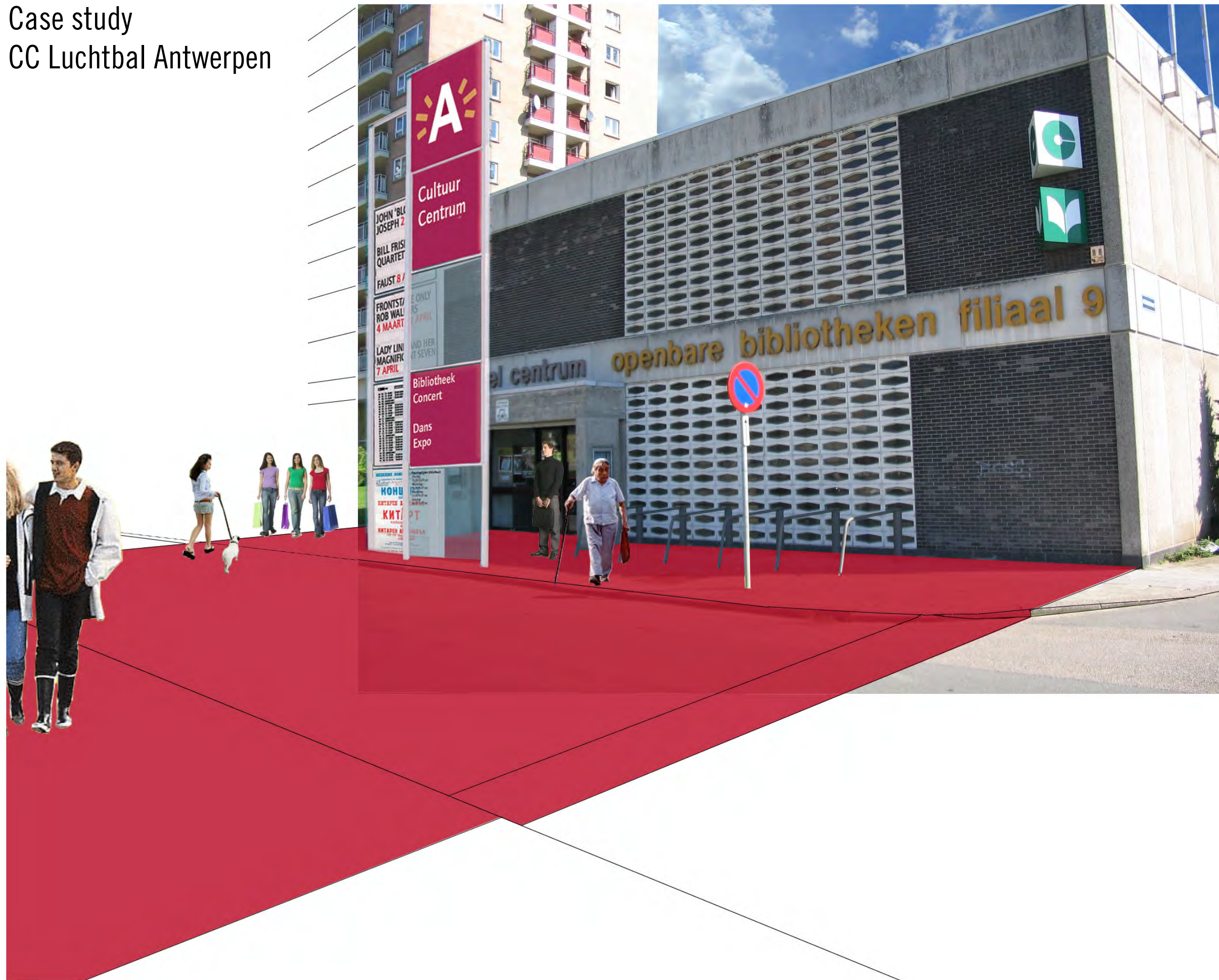

1e verdieping

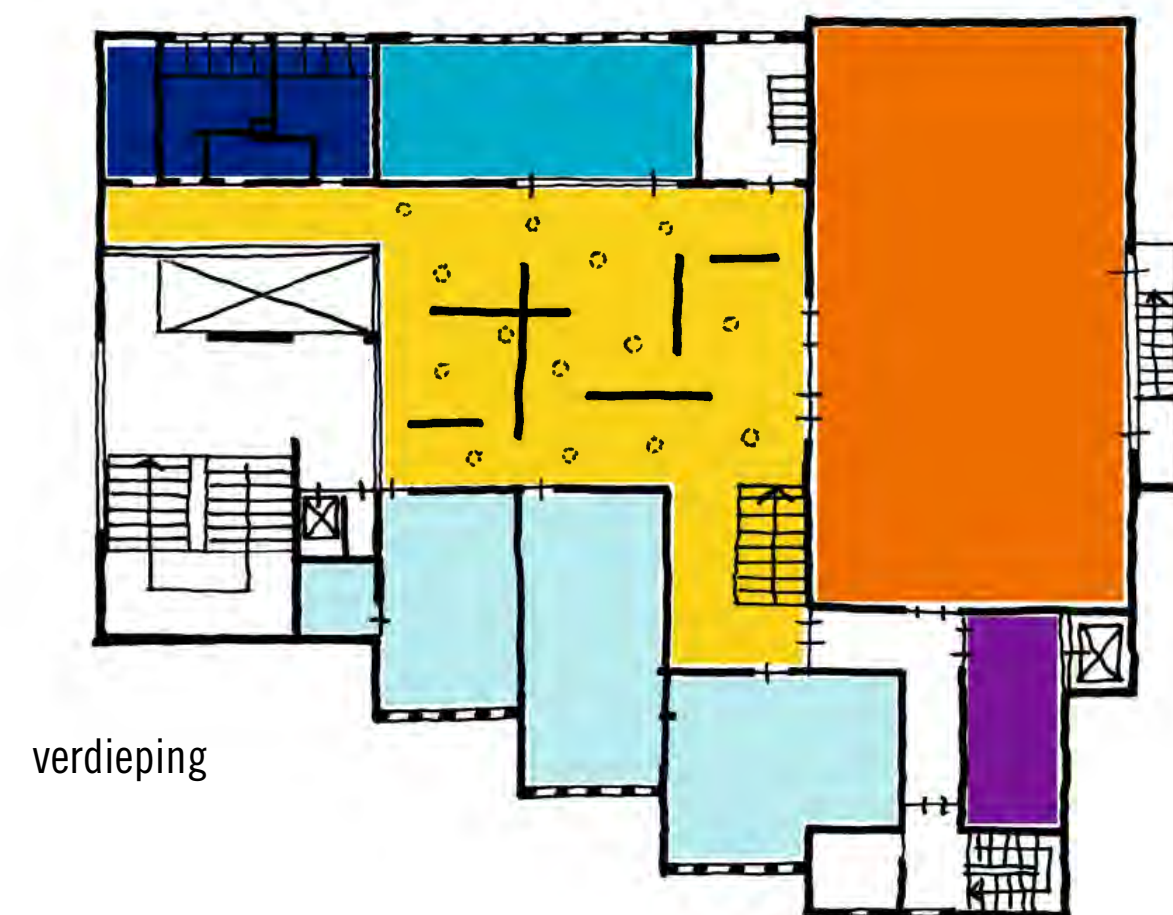

tussenverdieping

Case study CC Luchtbal Antwerpen

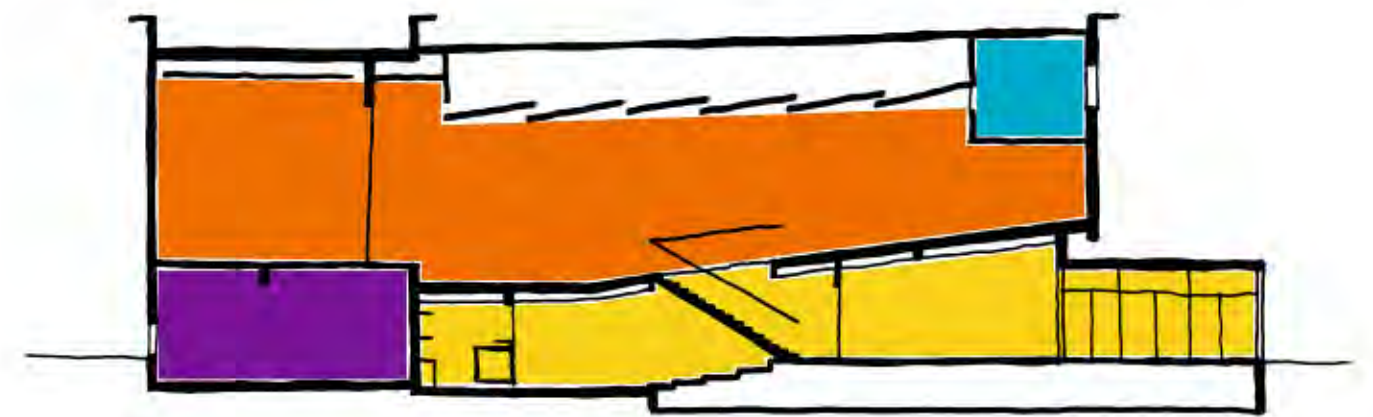
tochtportaal / foyer / café / expositie / vestiaire	backstage / bergingen	algemene circulatieruimte / lift	kantoren
balie	artiestenloge	(grote) zaal / (kleine polyvalente) zaal	terras / buitenruimte
sanitair algemeen / sanitair mindervaliden	vergader- & cursusruimte / repetitieruimte		

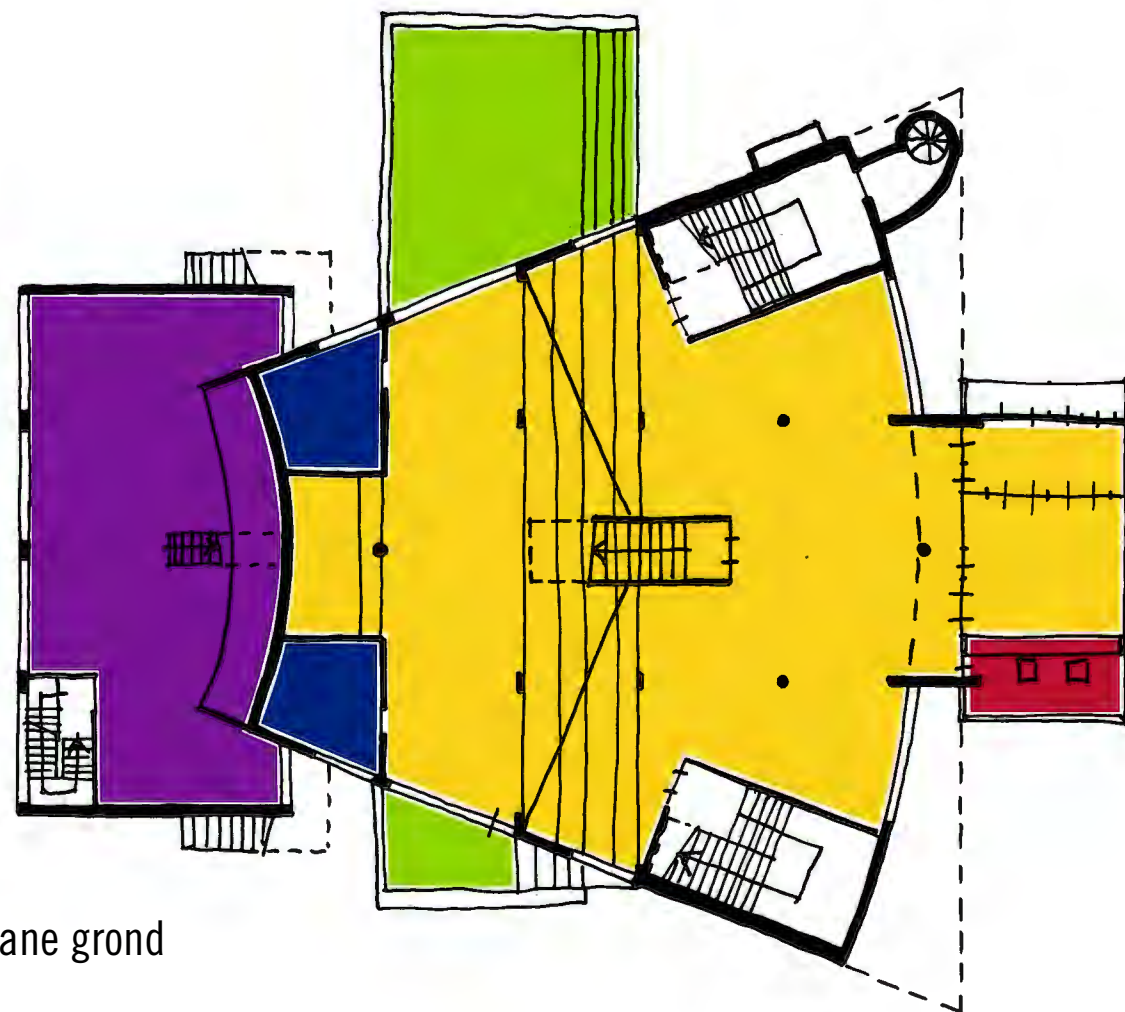
Case study
CC Luchtbal Schouwburg
Antwerpen

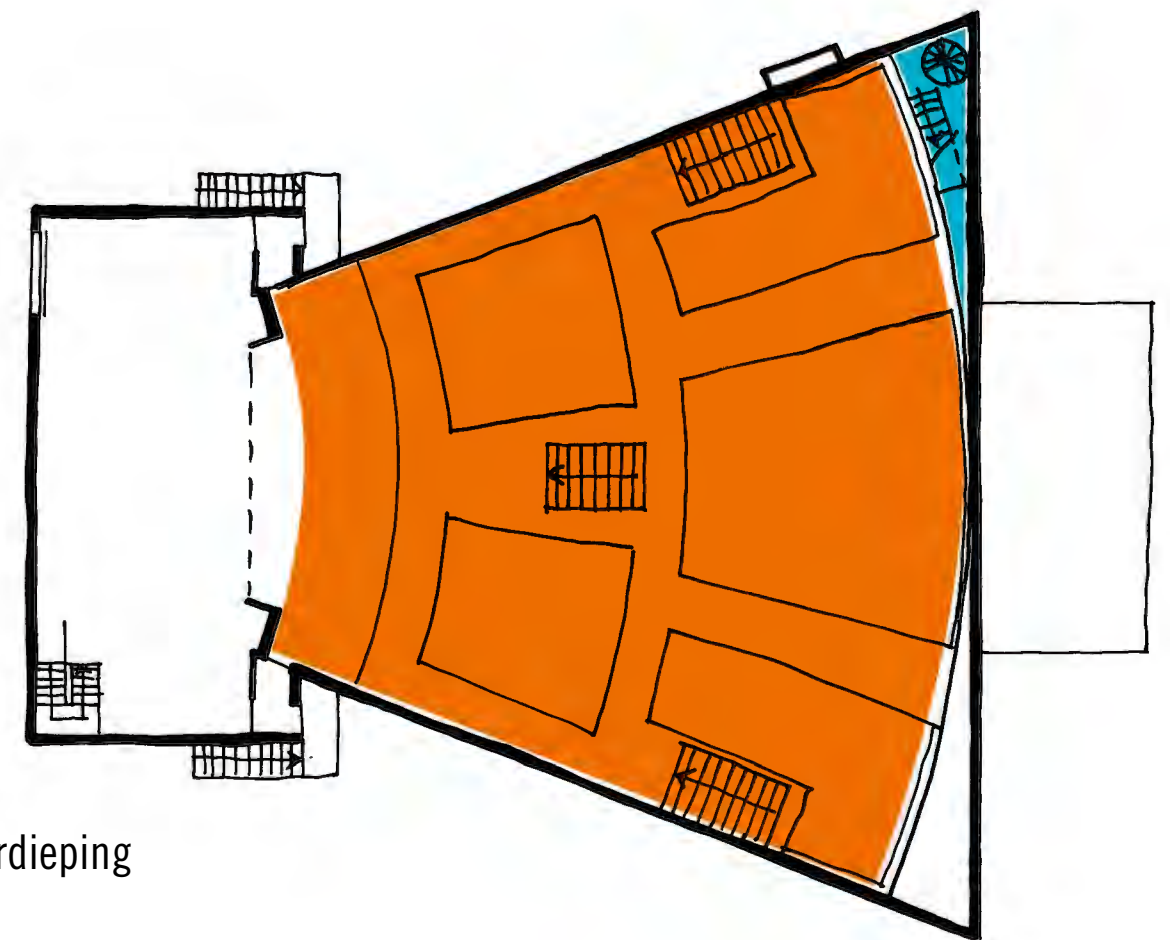
	tochtportaal / foyer / café / expositie / vestiaire		backstage / bergingen		algemene circulatieruimte / lift		kantoren
	balie		artiestenloge		(grote) zaal / (kleine polyvalente) zaal		terras / buitenruimte
	sanitair algemeen / sanitair mindervaliden		vergader- & cursusruimte / repetitieruimte				

langssnede

begane grond

verdieping

Case study

CC Kasteel Bouckembourgh

Colofon

KCAP architects & planners

Bureau:

Piekstraat 27

3071 EL Rotterdam

Nederland

Post:

Postbus 50540

3007 JA Rotterdam

Nederland

Tel: +31 (0)10-7890150

Fax: +31 (0)10-7890159

Mail: post@kcapinternational.com

Web: www.kcapinternational.com

Projectteam:

Han van den Born

Dirk Hendriks

Robert Grapentin

Max Müller

Erica Bol

Datum:

9 maart 2006

Projectnummer:

0551

Indiening van de offerte (KB van 08 januari 1996 - artikel 89) / A

